

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

**Aspekty extremistického radikálního chování na
internetu a jeho přesahy do reality**

Vojtěch Beránek

Bakalářská práce

Studijní program: Psychologie

Vedoucí práce: doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D

Praha, 2021

Prague College of Psychosocial Studies

Aspects of extremist radical behaviour on internet and its overlap into reality

Vojtěch Beránek

The Bachelor Thesis

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D

Praha, 2021

Chtěl bych poděkovat panu doc. PhDr. Martinu Soukupovi, Ph.D za odborné vedení práce a cenné rady, které mi pomohly tuto práci zkompletovat. Také bych chtěl poděkovat participantům, kteří ochotně spolupracovali a laskavě se zúčastnili rozhovorů.

Prohlášení:

1. Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou/diplomovou práci vypracoval samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Podpis

Anotace: Tato práce se zaměřuje na teoretické zpracování tématu radikalismu a extremismu na internetu s přesahem do reality. Zvolenou metodou teoretické analýzy byly zkoumány literární zdroje na téma základní terminologie, psychologických aspektů extremismu a radikalismu, a podob radikality a extremismu v 21. století. Analýza byla doplněna o praktické podklady pozorované na online extremisticky laděných fórech a sociálních sítích. Diskuze zvažuje možné další směry výzkumu v této nové oblasti šetření.

Klíčová slova: extremismus, radikalismus, online fóra, online skupiny, kazuistika, útočníci.

Abstract: This work aims to theoretically approach the topic of radicalism and extremism on the internet with overlap into reality. For the method was chosen theoretical analysis by researching literary sources on the topic of basic terminology, psychological aspects of extremism and radicalism, and forms of radicalism and extremism in the 21st century. The analysis was completed with practical groundwork observed on online extremistically tuned forums and social network sites. Discussion considers next possible directions of research in this new field.

Key words: extremism, radicalism, online forums, online groups, case study, perpetrators.

OBSAH

Číslo	Kapitola	Strana
	OBSAH	5
	ÚVOD	7
	TEORETICKÁ ČÁST	8
1	Radikalismus a extremismus – historie a hranice pojmů	9
1.1	Pojem radikalismus a jeho historické a terminologické vymezení	9
1.1.1	Radikalizace jako pojem příbuzný a její proces	10
1.2	Pojem extrémismus a jeho historické a terminologické vymezení	12
1.3	Pozice ideologie mezi radikalismem a extrémismem	13
2	Psychologické aspekty radikálního a extrémního chování	14
2.1	Psychologické teorie extremismu	15
2.2	Motivace k extremistickému chování.....	17
2.3	Role duševního zdraví a psychického stavu	18
2.3.1	Poruchy autistického spektra	19
2.3.2	Poruchy nálad	20
2.3.3	Poruchy vnímání a psychóza	20
2.3.4	Posttraumatická stresová porucha	21
2.3.5	Poruchy osobnosti	22
2.3.6	Závislosti	23
3	Podoba radikalismu a extremismu ve 21. století	25
3.1	Pravicový a levicový extremismus ve 21. století	25
3.2	Online skupiny a jejich specifika	27
3.2.1	Stručná charakteristika fenoménu school shooters v kontextu online prostředí	28
3.2.2	Stručná charakteristika fenoménu lone wolf	30
	PRAKTICKÉ PODKLADY K TEORETICKÉ PRÁCI	32
4	Mezinárodní prostředí	33
4.1	Charakteristika mezinárodního extremisticky laděného internetového fóra (EF) a demografie	33
4.2	Charakteristika příspěvků na EF	34
4.3	Sebevrazi a sebevražední atentátníci	38
4.4	Kazuistický podklad pro aktivního příspěvatele extremistického fóra ..	39
5	České prostředí	41
5.1	Charakteristika radikální části Facebooku.....	41
5.2	Charakteristika příspěvků v radikálně laděných skupinách	42
5.3	Kazuistický podklad pro skupiny sdružující se kolem bojových sportů	43

6	Diskuze	46
7	Závěr.....	49
	LITERATURA.....	50
	PŘÍLOHY.....	57

ÚVOD

Tato teoreticko-kazuistická práce se zaměřuje na konkrétní principy a aspekty radikálního extremistického chování, které je pácháno pod společenskou nálepkou ideologie. V současné době, společně s nárůstem společenského vyostření a tlaků, dochází k nárůstu vzniku extremistických skupin a ideologicky motivované násilné trestné činnosti, jakými jsou například tzv. school shootings. Téma je to velmi nové a komplikované nástupem elektronických médií urychlujících tvorbu sociálních skupin. Práce tak reaguje na slepou skvrnu, která je způsobena vysokou obtížností sběru relevantních a vypovídajících dat a složitostí jejich kvantifikace. Ať už je to obtížné sbírání dat v rámci extremistických skupin v reálném světě, nebo sběr anonymizovaných dat z internetových fór, jakými jsou například 4chan, jimiž pravidelnými přispěvateli bylo nezanedbatelné množství tzv. school shooters.

První část práce terminologicky objasňuje pojmy radikalismus a extremismus, včetně příbuzných pojmů. Dále se soustředí na jejich psychologické aspekty – teorie, motivaci nebo roli mentálního zdraví. Teoretická analýza byla provedena také směrem environmentálních faktorů vzniku, a to v klasickém biopsychosociálním pojetí. Nakonec byl přidán přehled podob radikalismu a extremismus ve 21. století.

Část práce, která se zabývá charakteristikou prostředí extremistických internetových fór, jež má vliv na psychiku budoucích možných teroristů, vychází z mého šestiletého pozorování, kdežto jsem měl mimo jiné možnost zkoumat částečné chování některých budoucích pachatelů teroristické činnosti. V praxi je pro tyto poznatky potenciální využití převážně pro určení případné reálné hrozby daného extremistického chování. Tato práce se tak snaží nabídnout vhled, který v této oblasti chybí.

TEORETICKÁ ČÁST

1 RADIKALISMUS A EXTREMISMUS – HISTORIE A HRANICE POJMŮ

Jak již bylo nastíněno v úvodu, téma této bakalářské práce je opředeno teoretickými nedostatky. Jednak je to jistou kontroverzí tématu radikalismu a extrémismu, což má za následek nedostatečnou oporu odborné literatury, ale také složitost zkoumání těchto jevů tradičními psychologickými prostředky, jelikož jejich cílová populace je značně nedostupná a nepředvídatelná. Tato práce tedy tradičně začne pokusem o vymezení svých základních pojmů v rámci psychologie jako oboru, dále jejich diferenciací, obsahovou analýzou a historickým kontextem.

Pojmy radikalismus a extrémismus si jsou v sociokulturním porozumění tak podobné, že v sobě nesou tendenci vzájemně je zaměňovat. Dle Bötticherové (2017), významově se opravdu mohou výrazně překrývat, a to převážně svou vzdáleností od středu politického spektra v demokratických společnostech. Nicméně, čím se liší je právě intenzita obsažená v emočním náboji těchto pojmů – zatímco radikalismus je v rámci pravolevého demokratického spektra do určité míry přijíman, extremismus je z pohledu demokratického společenství sociálně nepřijatelný. Pokud si tedy představíme politické spektrum, radikalismus se nachází na jeho ose, zatímco extrémismus je již za oběma jeho konci.

Pokud tyto pojmy nacházíme v literatuře, často se vyskytují zaměnitelně nebo přinejmenším bok po boku. V následujících kapitolách se pokusím pojmy vymežit v dostatečné míře, aby jejich použití dále v textu bylo srozumitelné v celé komplexnosti jejich obsahu.

1.1 Pojem radikalismus a jeho historické a terminologické vymezení

V termínech prvního zmíněného pojmu se dle Roota (1925) bavíme o radikalismu jako o zřetelném odklonu od ustálených společenských zvyklostí, které jsou považovány širokou veřejností za normu. Jestli bude tento odklon považován za radikální je navíc ovlivněno sociální relativitou času a místa – činy radikální pro určitou dobu a oblast nemusí být radikální v kontextu doby a oblasti jiné. Richards (2018) předpokládá, že nejen radikalismus, ale také radikalizace jako proces mohou být neutrální pojmy pro směřování dále od středu

po ose politického názorového spektra, nicméně vkládá do něj také podmínku aktivismu a energie vynaložené na sociálně-politického úsilí pro změnu. Za relativní pokládá hodnocení radikalismu v etickém smyslu věci, jelikož dějiny znají dobrá i špatná radikální hnutí, tedy ta, která přinesla kýženou změnu, a ta, která rozpoutala změny spíše destruktivního typu pro lidské společenství. Mezi rozličnými definicemi pojmu se snažila shodu najít Bötticherová (2017), která jej vysvětluje meta analyticky jako hostilní tendence vůči statu quo v zájmu emancipace od autoritativního zřízení s aktivním záměrem změnit sociální situaci velké části populace. Zajímavé je, že tyto tendence připisuje zejména mladým lidem, a to převážně z vyšších ekonomických tříd.

Historicky vzato, radikalismus byl jako pojem primárně využit v lékařském prostředí, přičemž do politických studií ve smyslu dneska užívaném pronikl teprve na konci 18. století, což časově odpovídá událostem Velké francouzské revoluce. Zajímavým faktem také je, že od té doby byl pojem radikalismus používán především pro levicová liberální hnutí a církevní hnutí (Bötticher, 2017). Ve 20. století se však odborná diskuze ohledně radikalismu logicky zaměřila spíše na pravicová hnutí, kde se tento pojem drží v nejčastějším užití dodnes (Richards, 2018).

1.1.1 Radikalizace jako pojem příbuzný a její proces

Příbuzným termínem, který je potřeba zmínit, je radikalizace. Jedná se o proces, který se vlivem radikalismu odehrává na úrovni identity jedince (Richards, 2018). Také tento pojem provází relativizace v odborných kruzích, jelikož na individuální úrovni je proces radikalizace vždy pohybem směrem k radikálnějšímu pohledu na svět, ovšem nic nám tento proces nevypovídá o míře radikalismu jedince bez znalosti výchozího bodu radikálnosti jeho postojů (Richards, 2015). V pojetí FBI se jedná o radikalizaci ve chvíli, kdy jedinec získává víru, že vyvolávání nebo vlastní zapojení do násilí, které není organizováno státem, je obhajitelné a nutné k dosažení sociální a politické změny (Hunter & Heinke, 2011). Vzhledem k obratu pojmosloví směrem k násilí, které je v teoretické oblasti připisováno spíše extrémismu, lze vyčíst, že v posledním zmíněném případě jde o pojetí spíše praktické. Vynořující se hrozbou je pak zejména radikalizace v kyberprostoru, která je trendem posledních několika let, což vytváří silnou potřebu toto prostředí zkoumat, jelikož, zdá se, kyberprostor vytváří podhoubí pro velmi rychlou radikalizaci směrem k násilí, a to i mezi jedinci jinak sociálně izolovanými (Blakemore, 2016). Kyberprostor se tak stává doménou převážně autoradikalizace, kdy proces radikalizace probíhá u jedince v izolaci skrze

internetový obsah. Dalšími nejčastějšími místy plodnými pro radikalizaci se pak stávají vězení a v oblasti islamismu mešity (von Behr, Reding, Edwards, & Gribbon, 2013).

Hunter a Heinke (2011) navrhli model, který popisuje radikalizaci tak, jak postupuje v případech islamistických teroristů. Analýza dat získaných evropskými a americkými bezpečnostními složkami ukazuje na tři hlavní položky radikalizace – pocit křivdy, ideologická narativa a mobilizace. První z uvedených se zdá být hlavní položkou iniciující proces radikalizace, konkretizovaná pocitem nespravedlnosti, odcizení, perzekuce, nedostatku přijetí a nejistotou v oblasti identity. Ideologická narativa se opírá převážně o tyto pocity a snaží se je amplifikovat vytvářením scénáře „my versus oni“, nabídkou „pravého“ smyslu života, a nového morálního a hodnotového rámce, který jedince paradoxně více izoluje od většinové společnosti. Mobilizace nastává v důsledku interakce s dalšími jedinci, kteří sdílí podobný pohled na svět, a směřuje jedince k použití násilí. Často ji provází zúžené vnímání, kdy se násilí jeví jako poslední, a proto naprosto legitimní možnost dosáhnout změny v neúnosné sociálněpolitické situaci. Zkušenosti s neúnosností situace mohou být vlastní i zprostředkované, reálné i amplifikované. Mobilizace nemusí nastat u tzv. lone-wolfů, nicméně také u nich sledujeme iniciační momenty a kritické události, které spustí sestup k násilné činnosti.

V souvislosti s radikalizací se často mluví o tzv. konverzi, tedy proces transformace přesvědčení a ideologie na úrovni jedince. Lewis Rambo (1993) identifikoval 7 stupňů koverzního procesu – sociokulturní kontext, krize na osobní nebo společenské úrovni, pátrání po řešení, setkání s iniciačním bodem skupinou nebo ideologií nabízející řešení, interakce, závazek ze strany jedince ke skupině i skupiny směrem k jedinci, a následek. Protiteroristická divize FBI dělí jedince na 4 konverzní typy – odpadlíky frustrované současnými náboženskými přístupy, reinterpretátory upravující stávající náboženskou tradici skrze introspekci a evaluaci, protestní konverzisty motivované deprivací, a hledače přijetí poháněné potřebou najít a udržet dlouhodobé hluboké vztahy (Borum, 2011). Podobně Venhaus (2015) popsal 4 typy dospívajících a mladých dospělých, kteří se rozhodli odejít ze své země a přidat se k teroristické skupině al Qaida. Mezi ně patří hledači pomsty, hledači statusu, hledači identity a hledači vzrušení.

1.2 Pojem extrémismus a jeho historické a terminologické vymezení

Jak již bylo nastíněno, extrémismus zaujímá krajnější pozici na ose politických názorů, než radikalismus. Richards (2018) přiznává nejasnou hranici mezi těmito pojmy, které oba představují odklon od mainstreamu, nicméně dodává, že extrémismus je význačný pro svou násilnou složku v oblasti chování svých zástupců. Do kontrastu s radikalismem jej pro lepší porozumění dává Bötticherová (2017). Co se týče násilí, radikalismus je více selektivní v jeho užití, zatímco extrémismus jej integruje jako legitimní způsob prosazení svých zájmů a názorů. Z tohoto důvodu je také extrémismus, na rozdíl od radikalismu, neslučitelný s demokratickými systémy a není možnost jej zapojit do jejich politicky názorového spektra. To stejné platí také pro extrémismus a koncept univerzálních lidských práv. Jinak se radikalismus a extrémismus dívají také na sociokulturní kontext, kde extrémismus spíše tenduje k vyzdvihování zlatých časů minulosti, zatímco radikalismus míří spíše na změny do budoucna. Opačný přístup mají dále k otevřenosti názorové škály – zatímco radikalismus funguje ve prospěch otevření a rozšíření škály názorů, extrémismus pracuje opačným směrem k redukci názorového spektra. Odlišně zacházejí i se členy a nečleny svých sociálních skupin. Extrémismus zaujímá agresivní postoj vůči všem, kdo nesdílejí jejich ideologii, a své členy vybírají spíše selektivně, zatímco radikalismus je schopný rekrutovat své nové členy i z mainstreamu.

Pojem extrémismus je mladší, než radikalismus, přičemž se v německém pojmosloví objevil až v roce 1942, kdy reflektoval obojí pravicový extrémismus v čele se stranou NSDAP i levicový extrémismus, který představoval moskevský režim Komunistické strany (Funke, 1978). Do anglosaského jazykového prostředí se dostal dříve, kolem roku 1546, ovšem odkazoval k církevním sporům, a později v 19. století v diskuzi o zrušení otroctví. V kontextu dnešního významu začal být používán až v období První světové války. Následně ho americká politická scéna od nixonovské po clintonovskou éru přejala jako synonymum pro jakékoliv vymezení proti středovému mainstreamu (Safire, 1996).

Přestože se tedy může zdát podobnost mezi pojmy extrémismus a radikalismus zaměnitelná, teoretická analýza ukazuje jednoznačné rozdíly nejen ve významu a emoční intenzitě s nimi spojené, ale také v historickém původu slov. Ve srovnání jejich nástrojů a přístupů k opozici dokonce vidíme neslučitelný rozpor v přístupu k násilí a ideologický

odklon ve směru k autokracii – zatímco radikalismus se ji historicky snaží rozkládat, extrémismus k ní směřuje (Bötticher, 2017).

1.3 Pozice ideologie mezi radikalismem a extrémismem

Pokud se bavíme o radikalismu a extrémismu, je potřeba objasnit také pojem ideologie, který je ve spojitosti s oběma často užíván, a reflektovat vztahy mezi nimi. Zatímco radikalismus a extrémismus jako pojmy spadají spíše do oblasti politického diskurzu, ideologie se zdá být zastřešující pojem pro jejich psychologickou dimenzi, neboli jak uvádí Burrowes (2016), ideologie je pojem široce využívaný pro popis skrytých souhrnů hodnot, mýtů, myšlenek, přístupů, přesvědčení, názorů a doktrín, celkově tvarující behaviorální přístup k politickým, ekonomickým, sociálním, kulturním nebo ekologickým aktivitám jedince nebo organizace.

Úzké propojení ideologie s hodnotovým systémem v psychice člověka předpokládal Rokeach (1973), který na základě zjištěného vztahu mezi postoji a hodnotami, které jedinec zastává, předpověděl vztah mezi politickými postoji a hodnotami. Místo základního dělení osy politického spektra na pravolevé navrhnul rozdělit pro popis ideologií osu politických postojů mezi postoj k **rovnosti** a postoj ke **svobodě**, což jsou podle něj dvě hodnoty, ve kterých se jedinci zastávající radikálně opoziční ideologické postoje liší. Jako příklad uvádí rozdíl mezi radikálně pravicovým nacismem a radikálně levicovým komunismem – zatímco nacismus cení svobodu nad rovnost, komunismus cení rovnost nad svobodu.

Filozofický přesah poskytuje Patočkovo pojetí ideologie v práci *Ideologie a život v ideji* (1946), kde mluví o ideologii jako o síle zmocňující se člověka zvnějšku v situacích volajících po potřebě aktivizovat a organizovat společnost jako sumu lidského potenciálu. Ideologie vyprázdňené o vyšší ideje, popsány v kapitole níže, považuje za degenerované. Patočka dále rozvinul tzv. ideologickou metodu – proces s účelem odhalit zkreslení reality, které nahrazuje ideje v rámci politických, náboženských či jiných hnutí. Ideologická metoda by měla pomáhat k rozlišení nereálných představ, které ve skutečnosti mají velmi reálný základ v pragmatických iluzích (např. pragmatická iluze nesmrtnosti duše založená na reálném strachu ze smrti), od víry založené na vlastní spirituální zkušenosti.

2 PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY RADIKÁLNÍHO A EXTRÉMNÍHO CHOVÁNÍ

S pojmem ideologie se od sociopolitické oblasti dostáváme do oblasti psychologické. Jeho terminologickým základem, idejí, se psychologie začala zabývat po své ose teprve v rámci rozkvětu kognitivních směrů. Z hlediska kognice je idea objekt nebo proces v mysli, produkt myšlení, součást poznání nebo nový poznatek v rámci důležitého tématu, individuálně nebo skupinově sdílená (van Dijk, 1998). Patočka (1946) a jeho filozofie ideologie vnímá ideu jako nekonstatovanou sílu, ve smyslu, že jí je místo konstatování nutno žít. V platonické tradici pojímá ideu jako něco uvnitř člověka, co ho zároveň velmi přirozeným způsobem přesahuje, oslovuje nás zevnitř a naplňuje naše bytí. Ideologii, v jeho pojetí popsanou v kapitole výše, stavěl do protikladu k životu v ideji, ovšem sám dodává, že v ideálním případě má ideologie stavět na životu v ideji jako na prvním kroku, kdy se nejdříve objeví síla oslovující zevnitř, která následně dá do pohybu hnutí za vnějšími cíli a ambicemi.

Van Dijk (1998) dále popisuje vztah mezi ideou a dalšími psychologickými fenomény. V první řadě se nabízejí **přesvědčení**, která se nacházejí v samém jádru pojetí ideologií (Burrowes, 2016). Přesvědčení jsou ze své podstaty subjektivní a, stejně jako ideje, mohou být individuálně i skupinově sdílená. Hranice mezi ideou a přesvědčením je tedy málo distinktivní, ale v gnozeologické hierarchii se přesvědčení kvalifikuje jako konstituent ideologie. Podobně subsumačně bychom pod přesvědčení zařadili **názory**. Ty kromě ideje a subjektivního příklonu obsahují také **soud**, kterým jedinec přisuzuje hodnotící vlastnost, jestli je to dobré či špatné. Soud přitom nemusí být založen na objektivní realitě (van Dijk, 1998). Tomu napovídá zásadní zapojení **emocí**, které jsou silně subjektivní a pramení jak z psychické, tak fyziologické složky člověka (Vagnerová, 2016). Van Dijk (1998) je přesvědčen, že to jsou právě emoční afekty, které ideologie využívají k radikalizaci a extremizaci jedinců.

Sociální psychologie také přispívá poznatky ohledně skupinové dynamiky aplikovatelnými na extremistické skupiny. Borum (2011) vybral klíčové mechanismy skupinové dynamiky:

- Polarizace, kdy skupina potencuje příklon jedince k extrémním polohám svých postojů.
- Zvyšování iracionality v rozhodování skupiny oproti individuálnímu rozhodování jedince.
- Zkreslení, při kterém členové skupiny také tendují posuzovat ostatní členy skupiny více pozitivně, než jedince mimo skupinu.
- Zodpovědnost za činy je ve skupině více distribuována.
- Přirozené výhody a odměny za členství ve skupině, jako např. uspokojení potřeby afiliace.
- Kontrola chování členů skupiny skrze normy a pravidla skupiny.

V následující kapitole se od obecných psychologických teorií dostaneme ke konkrétním teoriím s potenciálem vysvětlovat extremistické chování, jeho aspekty nebo specifické mechanismy vedoucí k radikalizaci jedince. Následně prozkoumáme motivaci, která by k extremistickému chování mohlo vést, včetně pozadí jejího vzniku. Na konci kapitola obsahuje přehled duševních stavů potencujících rozvoj extremistického chování a vliv duševního zdraví na radikalizaci.

2.1 Psychologické teorie extremismu

Extremismus, spíše než radikalizace, se ze své podstaty a definice zdá být tím, co je nám v chování jedince pozorovatelné. Také z tohoto důvodu se humanitní vědy zabývají extremistickým chováním, než radikalismem jako myšlenkovým procesem pohybu přesvědčení po politické ose směrem od středu k okraji.

Psychologické teorie se snaží o vysvětlení tohoto pozorovatelného chování. Mezi ty starší patří např. teorie politické osobnosti Harolda Laswella zkoumající ideologii v politickém prostředí. Laswellova teorie předpokládá, že politická osobnost vzniká vytlačení osobních problémů směrem k problémům společnosti. Jeho kvalitativní výzkum vychází z rozhovorů s politicky angažovanými osobami. Ve výsledku teorie rozlišuje tři druhy politických osobností – **agitátor**, **administrátor** a **teoretik**. Přestože etiologie těchto typů je odlišná, jádrem hypotézy je diferenciací politického životního stylu na základě potlačené sexuality, potlačené nenávisti a snahy o dosažení moci v důsledku kompenzace pocitů deprivace. Společenská tenze dle této teorie vzniká již na úrovni jedince,

který skrze moc překonává nízké pojetí self možností ovlivnit vnější hrozby nebo uplatnit svou vůli ve vnějším prostředí (Laswell, 1986).

Také Eysenck (1954) se pokoušel o popis tzv. autoritativní osobnosti, která se stala měřítkem extremismus na škále mezi fašismem a komunismem. Faktorovou analýzou došel k rozdělení dvou dimenzí – jedné na ose liberalismus a konservatismus, druhé na ose tvrdohlavost a citlivost. V kritice vůči tomuto rozdělení navrhli Rokeach a Hanley (1956) reformulaci škály tvrdohlavosti na osu antireligiosity a antihumanitarianismu, přičemž vykazovali u levicově skórujících jedinců příklon k odporu proti tradičním náboženstvím a u pravicově skórujících k odporu proti humanitárním aktivitám.

Novější teorie pocházejí z éry po útocích 11.zář. Těchto teorií je větší množství a místo unifikačního přístupu spíše využívají kvantitu úhlů pohledu na problematiku (Borum, 2011). Teorie sociálního hnutí (Social Movement Theory, SMT) mají sice základy ve čtyřicátých letech, ovšem v posledních letech dochází k aktualizaci. Starší část teorie dle Klandermans a Oegema (1987) formuluje 4 požadavky na udržitelné sociální hnutí - mobilizační potenciál, motivační síť pro rekrutování, vzbuzování motivace ve členech a odstraňování bariér pro přidání se ke skupině. Novější verze, konkrétně New Social Movement Theory (NSMT) a Resource Mobilization Theory (RMT) více pracují se skupinovou dynamikou a kontextuální procesy ve skupině (Borum, 2011). Anja Dalgaard-Nielsen (2008) dále přispěla aktualizací tzv. Framing Theory, která předpokládá, že skupina sociálního hnutí nabízí diagnostiku problému a atribuci zodpovědnosti, poskytuje řešení, strategie a prognostické taktiky. Členové tak získávají motivační rámce burcující k aktivitě. Mobilizační potenciál hnutí podle Dalgaard-Nielsenové tkví v kongruenci mezi zájmy, hodnotami a přesvědčením jedince a skupiny, a jak dobře dokáže skupina na tyto u jedince apelovat. Z teorií SMT vychází dále Wiktorowicz (2005), který zkoumal islamistické skupiny. Výsledky jeho zkoumání ukazují na 4 dimenzionální model vývoje radikalizace – kognitivní otevřenost novým pohledům na svět, vyhledávání náboženského způsobu hledání smyslu ve světě, které vede k přijetí narativy extremistické skupiny, a socializace uvnitř skupiny vedoucí k absolutnímu přijetí indoktrinace.

Politickou radikalizaci z pohledu sociální psychologie popsali McCauley a Segal (1987, in Borum, 2011). Podobně jako Borum popisují skupinovou polarizaci názorů směrem k extrémním pólům. Dále popisují multiplikátor sociální koheze v izolaci, kterým je tlak a sdílené prožívání ohrožení. Dalším faktorem je interskupinová soutěživost, která členy žene k předhánění v angažovanosti a důkazech loajality a na venek působí atraktivněji

na potenciální nové členy. Tlak a soutěživost zároveň vytvářejí další faktor, kterým je kondenzace. Ve výsledku vytrvají pouze ti nejvěrnější a skupina se stává ucelenější. Posledním faktorem je štěpení, kdy se radikálnější podskupiny odštěpují od původní skupiny, což vytváří soutěživost mezi frakcemi o to, kdo je ideologii věrnější.

V emoční oblasti lidské psychiky publikoval Robert Sternberg (2003) duplexní teorii nenávisti v kontextu terorismu, masakru a genocid. Vychází z teorie 4 kořenů zla podle Baumeistera (1996), které v lidech vyvolávají destruktivní nenávist ke svému druhu. Prvním kořenem je přesvědčení, že strana, na které člověk morálně stojí, je dobrá, zatímco její opozice je zlá. Druhým kořenem je touha po odplatě, když je tato strana zostuzena nebo je na ní páčáno bezpráví. Třetím kořenem je sebezájem, který člověk zažívá ve vztahu ke světu, kde je nutno získat zdroje dřív než je získá druhá strana. Čtvrtým kořenem je sadismus jako lidská schopnost pro brutální násilí, pro které však nenávist není typicky nezbytně nutná. Duplexní teorii nenávisti pak Sternberg (2003) staví na 3 komponentech, kterými jsou negace intimity (nebo vyloženě distancování, odpor a odpuzování), vášnivá nenávist a závazek vůči nenávisti. Negace intimity se v prožívání člověka manifestuje jako emoční a kognitivní distancování od objektu nenávisti, která má za následek jeho dehumanizaci a snadnější překonání psychických bariér k otevřenému násilí. Vášnivá nenávist zahrnuje prvky strachu a hněvu, který vytváří vnitřní drive spuštěním obranné reakce. Závazek vůči nenávisti pak vzniká vytvořením trvalého pohrdání objektem naší nenávisti.

2.2 Motivace k extremistickému chování

Manuál RAN HS&C (2019, více zmíněn v následující kapitole) identifikuje dva druhy motivů – **push** faktory a **pull** faktory. Zatímco push faktory tvoří souslednost rizikových faktorů hromadících se jeden za druhým, kde je konečným důsledkem teroristický čin, pull faktory popisuje jako to, co jedince primárně přivedlo k ideologii teroristické skupiny/hnutí. Výsledné chování jedince je souhrnem push i pull motivů.

Vergani, Igbal, Ilbahar a Barton (2018) zkoumali konkrétní podobu push a pull faktorů v metaanalýze studií teroristických činů uskutečněných po 11. září. Výsledkem je **teorie tří P** – chování jedince ovlivňují nejen push a pull faktory, ale také osobnostní (personal) faktory v oblasti behaviorální a kognitivní. Osobností a duševním zdravím se zabývá kapitola 2.2 níže. Podle Verganiho a jeho kolegů, push faktory se nejčastěji zakládají v sociální skupině, pocitech nespravedlnosti, nerovnoprávnosti, marginalizace, truchlení, exkluze, frustrace, viktimizace, stigmatizace nebo hrozby pro skupinu. Push faktory mohou

pramenit také z chudoby, a to hlavně v Africe a pravicových extremistických skupinách v Rusku. Dalším push faktorem může být nezaměstnanost jako zdroj frustrace, ale také volného času k zájmu o témata extremismu a rekrutování. Vliv může mít také nízké vzdělání, které vytváří prostor pro kognitivní radikalizaci v důsledku nedostatečně rozvíjeného abstraktního myšlení. V zemích třetího světa a post-komunistických zemích se může jednat o důsledek nátlaku ze strany státu.

Přesuneme-li se k pull faktorům, největším pull faktorem, který zmiňují dvě třetiny studií, je konzumace extremistické propagandy. Druhým největším faktorem byla identifikována skupinová dynamika, ve smyslu tlaku spolučlenů, silných vazeb s lidmi stejného smýšlení, naplnění potřeb sounáležitosti a identifikace se skupinou, a vliv rodiny a rodinných vazeb. Výrazný podíl jakožto pull faktor mají také charismatičtí leadři a rekrutéři. Ostatní pull faktory jsou převážně z oblasti materiálních a emočních odměn. Osobnostní faktory se ukázaly být kombinací behaviorálních a kognitivních faktorů. Roli zde hraje duševní zdraví, které je blíže popsáno v kapitole 2.2, včetně aspektů duševních poruch, které dotvářejí prostředí pro rizikové chování, radikalizaci a extremistickou činnost. V souladu s příručkou RAN HS&C (2019), studie Verganiho a kolegů (2018) identifikuje osobnostní faktory jako depresivitu, nízké sebevědomí, osamělost, izolaci, nízkou frustrační toleranci, narcistickou strukturu osobnosti, nejistotu, impulzivitu, atd. Osobnostní faktory bývaly častěji identifikovány v kazuistických studiích případů tzv. lone wolfů, a to až v 53 % studií.

2.3 Role duševního zdraví a psychického stavu

Riziko extremizace a radikalizace nelze odvozovat z duševního onemocnění. V žádném případě se tato práce ani dostupná literatura nepokouší vykreslit duševně nemocné jedince jako rizikové členy společnosti, naopak – stigmatizaci duševně nemocných se studie pojítek mezi rizikovými faktory snaží zamezit (Bhui, 2018). Nebylo prokázáno žádnou současnou studií, že by jedinci páchající teroristické činy byli duševně nemocní, naopak se spíše než psychopatologie ukazuje být skupinová dynamika tím klíčovým psychologickým aspektem terorismu (Post, 2015). Jednotlivé inklinace ke specifickým duševním poruchám jsou typické více pro specifickou subkomunitu extrémistů. Také je nutno brát v potaz, že duševní problémy mohly vzniknout v reakci na zapojení do extremistické skupiny, tedy že kauzalita je obrácená. Nicméně, duševní onemocnění tvoří rizikový faktor pro vznik sociálního a psychického prostředí, které potencuje další rizikové faktory. Výzkumy v této oblasti se zaměřují více na případové studie (RAN H&SC, 2019).

Jednou z takových výzkumných institucí je skupina pro šíření osvěty ohledně radikalizace pod vedením Evropské rady Evropské unie *Radicalisation Awareness Network: Health & Social Care subgroup* (RAN H&SC, 2019). V příručce pro pracovníky sociálních služeb identifikují duševní nemoci, které vytvářejí toto rizikové prostředí pro vznik dalších rizikových faktorů k rozvoji radikalizace. V následující kapitole budou představeny vybrané duševní nemoci dle jejich systému.

2.3.1 Poruchy autistického spektra

Poruch autistického spektra jsou v Mezinárodní klasifikaci nemocí 10. revize kategorizovány pod pervazivní vývojové poruch (ÚZIS, 2021). Pervazivní je terminologie odkazující na všeprostupující charakter těchto poruch, zasahujících do kognitivní, konativní, afektivní, řečové i motorické složky vývoje. Zasaženy jsou tak převážně dovednosti sociální interakce, komunikace verbální i neverbální, a obsah herní činnosti a imaginací (Thorová, 2016).

U jedinců ohrožených radikalizací a extremismem potencují poruchy autistického spektra (PAS) rozvoj obsesivního zájmu, který přerůstá do primárního zdroje osobnosti. Tento zájem se poté stává každodenním smyslem nebo objektem pozornosti, obsesivního nácviku a kreativity. Extremistická skupina může jedinci s PAS poskytovat elevaci pozitivních i negativních emocí, ty ale mohou bez řízené kompenzace eskalovat do agrese, morbidity, destruktivních sklonů. U jedinců s PAS můžeme pozorovat sběr technických informací bez ilegálního účelu, který se vlivem extremistické skupiny pojí s negativními emocemi. Co více, v kognitivní oblasti se u jedinců s PAS může objevovat narušení vnímání příčiny a následku, což vede k nedostatku regulace využití těchto informací. Poruchy AS provází bujná fantazie a citlivost na vizuální podněty, což vytváří specifické ohrožení jedinců s PAS online extremismem, kde komunikace probíhá skrze obrázky a text spíše než mezilidskou interakci, obzvláště v kombinaci s podporou extremistické komunity, která posiluje eskalaci emocí a obsesivně nacvičovaných dovedností. Motivem jedinců s PAS může být typická tendence k pořádku, jakožto nastolování pořádku v „chaotickém“ světě, potřeba po spravedlnosti a rovnosti, čemuž přispívá tendence vysvětlovat svět v kategoriích a faktech spíše, než v emočních a sociálních nuancích. Dále se v kognitivní oblasti setkáváme s rizikovým faktorem „doslovnosti“ a problémy s odklonem pozornosti od určitých informací. Senzorická sensitivita zvyšuje vulnerabilitu, když dojde k přesycení.

Intervence je doporučena vést v těchto oblastech: zájmy, fantazie, sociální komunikace, potřeba řádu, zpracování informací, senzorní citlivost (RAN H&SC, 2019).

2.3.2 Poruchy nálad

Poruchy nálad bychom v Mezinárodní klasifikaci nemocí hledali pod Afektivními poruchami. Jejich základem je narušení afektivity směrem k euforii nebo depresi a celkovou změnou v aktivitě. Dělíme je na sedm hlavních podob a jejich variace – manická fáze, bipolárně afektivní porucha, depresivní fáze, periodická depresivní porucha, perzistentní afektivní poruchy, jiné afektivní poruchy a neurčenou afektivní poruchu (ÚZIS, 2021).

Mezi poruchami nálad se bavíme především o depresi a mánii jako hlavními zástupci. Pro ostatní kategorie poruch nálad nejsou dostupné specializované studie (RAN H&SC, 2019). Deprese nabízí tzv. push faktory, které jedince „postrkují“ směrem k extremistickému chování (Vergnani et al., 2018). U deprimovaných jedinců může zapůsobit jako push faktor citlivost na témata nabízející únik z reality, naděje, vykoupení, smysl, která pomáhají dodat politické/náboženské/společenské významy jejich bolesti. Extremistická skupina poskytuje normalizaci myšlenek jinak patologizovaných společností a nabízí pochopení jejich utrpení. Případné sebeobětování poskytuje možnost setkat se s milovanými v případě maladaptivního truchlení nebo zabití způsobem, který nabízí přesah a smysl. Druhý pól poruch nálad, mánie, působí jako push faktor na spuštění emočně eskalovaných reakcí, které podporují pocity grandiozity a snížená behaviorální inhibice. Intervence je doporučena v těchto dvou oblastech skrze terapii, identifikaci push faktorů, deescalace impulzivních reakcí a risk assessment (RAN H&SC, 2019).

2.3.3 Poruchy vnímání a psychóza

Manuál RAN HS&C (2019) vyseletoval psychózu a poruchy vnímání přítomné např. u schizofrenie, jako další z duševních obtíží se sklonem vytvářet prostředí potencující rozvoj extremistického chování a radikalizace. Přestože rozeznáváme patické a nepatické poruchy vnímání, s ohledem na téma aspektů extremistického a radikálního chování mluvíme především o těch patických. Mezi ně patří např. psychosenzorické poruchy, což je pojem zahrnující depersonalizaci, poruchy hodnocení reálnosti zážitku nebo poruchy vnímání reálných proporcí vztahujících se především k vlastnímu tělu a prostoru kolem jedince. Také bychom zde zařadili iluze, jakožto falešné vjemy s reálným základem, a halucinace, které

naopak nemají žádný základ v realitě. V obou případech je však jedinec přesvědčen, že vjemy jsou skutečné (Svoboda, Češková & Kučerová, 2015).

Většina push faktorů v oblasti poruch vnímání a psychózy jsou pozitivní symptomy. Intervence jsou doporučeny v oblasti deziluzí, kde se může objevovat představa protivníka, kterého je možno odstranit a tak zachránit svět, pocit ohrožení, vnímání zpráv z oblasti politiky jako osobní útoky nebo představa vlastní role ve větším příběhu. Další oblasti pro intervenci jsou halucinace, které mohou nabývat podoby našeptávání, vizuálních halucinací nebo agrese vznikající vůči zdánlivému zdroji halucinací. Do intervencí je potřeba zohlednit také neurokognitivní poškození, které má za následek zvýšenou vulnerabilitu, sníženou inhibici, impulzivní agresi, problémy rozpoznat vlastní myšlenky a motivace od těch externích, strach v neznámých a eskalovaných situacích a nedostatek náhledu na situace. Nutné je také zaměření na možnou zvýšenou sugestibilitu. Poruchy vnímání navíc tendují k četným komorbiditám, jako jsou např. schizoafektivní poruchy, které zvyšují vulnerabilitu jedince (RAN H&SC, 2019).

2.3.4 Posttraumatická stresová porucha

Posttraumatická stresová porucha (PTSD) je kategorizována mezi neurotické, stresové a somatoforní poruchy. Vzniká jako odpověď organismu na extrémně traumatickou situaci, a to s opožděným účinkem nebo protrahovaným, ne však později než půl roku po incidentu. Nejedná se o predispoziční neurotismus jedince, jako spíše o intenzitu zážitku. Symptomy syndromu PTSD jsou typické zážitky flashbacků jako náhlých neodbytných vzpomínek, sny s tématem traumatické události, emoční tupost až oploštělost, stranění a netečnost vůči lidem, anhedonie a vyhýbání se situacím připomínajícím traumatický zážitek. Na fyzické úrovni se objevuje zvýšená nervová dráždivost (např. hypereaktivita, zvýšená bdělost a úlekové reakce, nespavost). Často se přidružují úzkosti a deprese. V latentní formě může dojít k hlubokým změnám v osobnosti (ÚZIS, 2021).

PTSD tvoří z hlediska extremistického chování a radikalizace další push faktor. Narativa extremistické skupiny poskytuje jedinci smysl jeho utrpení. Zapojení do extremistické činnosti mu substituuje znovupřevzetí kontroly nad životem a světem. Ventilace emocí může probíhat skrze násilí. PTSD může u jedince zároveň podporovat disociaci od následků násilí a sníženou citlivost vůči rizikům. Vliv PTSD na extremismaci je velmi individuální, u někoho vyvolá averzi vůči násilí, u někoho sympatii k následkům

násilných intervencí. Důležité je anamnestické mapování, jestli PTSD figuruje více jako push nebo pull faktor (RAN H&SC, 2019).

2.3.5 Poruchy osobnosti

Definice a diagnostika poruch osobnosti (PO) je silně závislá na definici osobnosti jako takové, kterých je v psychologickém prostředí široké spektrum, což činí výklad těchto poruch neobvykle složitým pro potřeby exaktní vědy (Svoboda et al., 2015). Na základě konsensu tedy poruchy osobnosti ohraničují specifické stavy a vzorce chování, životní styl jedince, jeho vztah k sobě a ke světu, a výrazné odchylky od normativního a adaptivního způsobu myšlení, cítění a chování v kontextu společnosti, ve které jedinec žije. Tyto charakteristiky jsou pro jedince typické a v čase stabilní, přičemž mu způsobují problémy v běžném denním fungování (ÚZIS, 2021).

V oblasti PO jsou identifikována 4 odvětví, která potencují vulnerabilitu a sklony k agresi a násilí – disociální, narcistická, paranoidní a hraniční. Disociální PO potencuje radikalizaci a rozvoj extremistické činnosti sklonem k uspokojování vlastních potřeb, které je absolutní prioritou, vyhledávání rizika a vzrušení, impulzivnímu rozhodování a nízkou frustrační toleranci. Extremistická skupina poskytuje osobnostní přerámování z „kriminálního“ na hrdinu a získání statusu bez potřeby zasloužit si ho běžným způsobem. Vzдор proti zákonům je v extremistické skupině legitimizován, stejně tak jako ventilace agrese a destruktivních pudů. Pro intervenci je doporučen fokus na okamžité egocentrické potřeby a jejich uspokojení, subjektivně vnímané zisky z nezapojení do extremistické skupiny a identifikace dopadů extremismu pro jeho osobní život. Narcistické PO může extremistická skupina poskytnout vzдор proti společnosti, která nerozpoznala jeho grandiozitu a nadřazenost. Ze své podstaty tato PO tenduje k využívání lidí jako nástrojů k vlastnímu prospěchu, vyhledávání externích příčin vlastních neúspěchů a nízké frustrační toleranci. Extremistická skupina nabízí alternativní společenský kruh, kde může získat status a moc. Intervenci je doporučeno vést směrem ke zpochybnění grandiozity extremistické skupiny, podpoře k získání statutu a moci legálním způsobem a vnímání odchodu od extremistické skupiny jako nadřazenost nad nimi. Paranoidní PO interpretuje neurčitě události jako hrozby a pasti, vnímá běžné denní zprávy jako příběhy spiknutí a konspirací, z čehož se vyvíjí potřeba zaútočit dříve, než jim údajná hrozba ublíží. Extremistická skupina konkretizuje hrozbu do specifického cíle. Jedinci s paranoidní PO mohou autory konspirační narativy paradoxně vnímat jako jediné spolehlivé a důvěryhodné, protože jako jediní říkají

„pravdu“, která zapadá do jejich vnímání světa jako otevřené hrozby. Pro intervenci je podstatné navázání důvěrného a bezpečného vztahu pomocí upřímnosti a otevřenosti a zvědomení benefitů spolupráce s profesionály. Hraniční PO vytváří prostor pro rozvoj radikalizace a extremismu difuzní identitou, která je více náchylná k rapidní fluktuaci mezi extrémy. Jedinci s hraniční PO mají tendenci vnímat sami sebe jako zlého člověka, což na jedné straně vytváří sklon chovat se v souladu se svou „nálepkou“, a na straně druhé potřebu po sounáležitosti, péči, splynutí se skupinou nebo poskytovatelem péče a pozornosti, a strach z opuštění, který potencuje demonstrativní důkazy loajality. Tito jedinci s větší pravděpodobností podléhají bezpodmínečné idealizaci a cyklicky střídaným pocitům opuštění, prázdnoty, disociace a sebenávisti. Hraniční PO také potencuje těkavé chování, sklony k sebepoškozování a sebedestrukci. Intervence zde spočívá v poskytování kotvících technik a zdravé ventilace. Nutná je podpora profesionálů, kteří poskytnou figuru k idealizaci i devalvací, ale zároveň zdravý vztah s jasnými hranicemi. U jedinců s hraniční PO je potřebná také práce na identitě, jejím pojetí a naplnění tohoto pojmu (RAN H&SC, 2019).

2.3.6 Závislosti

V souvislosti se závislostmi se bavíme především o syndromu závislosti, který zahrnuje behaviorální, kognitivní a fyziologické symptomy. Typicky mezi ně patří craving, neboli silné bažení po návykové látce, snížení volní kontroly užívání, pokračování v závislostním chování i přes citelné negativní dopady na život jedince, upřednostňování užívání před jinými aktivitami a povinnostmi, zvyšování tolerance na látku a odvykací stav, pokud látku neužije (ÚZIS, 2021). Zatímco v dosavadních manuálech pro diagnostiku se mluvilo v souvislosti se závislostmi výhradně o návykových látkách, v nové revizi Diagnostického a statistického manuálu je brán zřetel také na nelátkové závislosti, tzv. behaviorální (Griffiths & Pontes, 2014), které byly do této doby zahrnovány pod návykové a kompulzivní poruchy (např. patologické hráčství) (ÚZIS, 2021). U těchto závislostí pozorujeme stejný syndrom závislosti, jako u závislostí látkových, ovšem objektem závislosti se může stát jakýkoliv nelátkový objekt nebo chování, které nemá za účelem opatřit si konkrétní látku. Griffiths (1999) navíc identifikoval několik symptomů typických pro behaviorální závislosti v online prostředí, jako pocitování subjektivního významu závislostní činnosti pro jedince, změny nálad, konflikty s blízkými osobami a relapsy. Pro problematiku extremistického chování a

radikalizace je toto nové paradigma relevantní převážně v oblasti online extremistických skupin.

Závislosti s větší pravděpodobností zvyšují vulnerabilitu, snižují behaviorální inhibice a vytvářejí závislost na zprostředkovateli drogy nebo prostředcích k pořízení závislostní látky. Zvyšující se stupeň závislosti zvyšuje izolaci od běžné populace. Dále může působit změny nálad, ztrátu smyslu, ztrátu životních jistot a kontroly nad svým životem, což vytváří prostor pro eskapismus, vyhledávání alternativních způsobů socializace a životních smyslů. Intervence spočívá v identifikaci spouštěcích mechanismů užívání, vedení k uspokojování potřeb zdravějšími způsoby, než které nabízí extremistická skupina, a obnovení behaviorálních inhibitorů (RAN H&SC, 2019).

3 PODOBA RADIKALISMU A EXTREMISMU VE 21. STOLETÍ

Když se řekne pravicový a levicový extremismus, dokážeme si rychle představit prototypické příklady, mezi nimi Druhou světovou válku nebo ekoterorismus. Nové století však přináší globalizovaný svět a s tím i nové výzvy pro společnost, jakožto i nové podob extremismus a radikálních hnutí. Tato kapitola se bude zabývat specifiky moderního radikalismu a extremismu včetně jejich konkrétních manifestací.

3.1 Pravicový a levicový extremismus ve 21. století

Dle současného paradigmatu, pravicový extremismus se vyznačuje nacionalismem, anti-globalismem, podezřívavostí k centrální federální autoritě, příklonu ke svobodě individuality (např. právo nosit zbraň, omezení povinného zdanění), zájmem o konspirační teorie především z oblasti hrozeb vůči národní suverenitě a osobním svobodám, přesvědčení o útoku na národní „způsoby života“ a tradice, a důvěra v paramilitaristickou přípravu a vojenský trénink v zájmu přežití nadcházejících útoků (Chermak & Gruenewald, 2014). Jak popisuje Carter (2018) v meta-analýze definic pravicového radikalismu/extremismus, většina definic se opírá právě o koncepci silného státu a anti-demokracie, nacionalismu, kulturní homogenity a xenofobie. Na území Evropy je současný pravicový extremismus dělen dle regionů na severoevropský, jihoevropský a středoevropský předpis (Mareš, 2018). Severoevropský předpis se vyznačuje reaktivismem na otevřenou migrační politiku s nedostatkem zástupců protimigračních stran v komorách parlamentu a silnou represí pravicových mluvčí v médiích. Oproti tomu, jihoevropský předpis vzniká v reakci na socioekonomické potíže jižní zemí, pozůstatky autoritativních režimů a silný levicový militantní extremismus u hnutí, která se hlásí k tradičním fašistickým myšlenkám. Oba předpisy spojuje prvek truchlení a obav o příležitosti (Ravndal, 2018). Středoevropský předpis poukazuje na rozvoj pravicového extremismu se zaměřením na etnické minority, vnímané jako problematické, a iredentistické snahy, tedy zájem o anexi cizích území na základě etnické podobnosti (Mareš, 2018).

Mezitím, v oficiálních debatách levicový extremismus zahrnuje především aktivismus v oblasti práv zvířat a environmentálních hnutí. Důraz levicového extremismu je

kladen především na prosazování biocentrismu, biodiverzity, zpochybnění dominance člověka na planetě Zemi, a vzdor proti korporacím a tradičnímu systému (Chermak & Gruenewald, 2014). V současnosti je levicový extremismus zkoumán především v kontextu blízkovýchodních regionů, u maoistických politických odnoží (Mazumdar, 2003; Chakrabarty & Kujur, 2009) a indických kmenů (Dandekar & Choudhury, 2010). Na začátku století také ještě přetrvával tzv. rudý děs (*red scare*), neboli strach z komunistické špionáže na území Spojených států (Seger, 2001). Blíže není levicový extremismus v současné literatuře zkoumán. Pokud se setkáme s analýzou levicových hnutí, častěji narazíme na terminologii levicový populismus. Typickým příkladem je levicový populismus v Řecku, kde politicky funguje levicové hnutí Syriza (Stavrakakis & Katsambekis, 2014) a kde se jako v jednom z mála zdrojů setkáváme s pojmem levicový militantní extremismus (Ravndal, 2018).

S identifikací a popisem levicového extremismu mají společenské vědy dlouhodobý problém. V devadesátých letech vznikla škála levicového autoritářství, která byla sestavena z dimenzí kopírujících škálu pravicového autoritářství – submise vůči autoritě, autoritativní agrese a konvenčnost, které oproti pravicově autoritativní škále nebyly vztaženy k tradiční autoritě, ale k revoluční myšlence. Škála však již ve standardizační fázi narazila na problém, kdy mezi 2544 participanty nebyla schopna odhalit jediného levicového extremistu (Altemeyer, 1996). Později levicové autoritářství zkoumali Van Hiel, Duriez a Kossowska (2006) a došli ke zjištění, že tento jev vsutku existuje, ovšem pouze u specifických skupin, nikoliv u běžných voličů nebo politických stran. V této studii byl zkoumán vztah mezi pravicovým a levicovým autoritářstvím a vlivem kulturního a ekonomického konzervatismu na levici. Na rozdíl od Altemeyerovy (1996) studie, v této studii se mezi participanty objevovali také sympatizanti levicových extremistických hnutí, jako jsou stalinisté nebo anarchisté. Zjištění ukázala, že levicové a pravicové autoritářství skutečně jsou dvě distinktivní ideologie, přičemž levicové inklinuje nejvíce k ekonomickému progresivismu, zatímco pravicové nejvíce ke kulturnímu konzervatismu. Nicméně, také se ukázala vysoká nekonzistence mezi levicovými extremistickými subkulturami, obzvláště na škálách agrese a submise. Mezi levicovými extremisty se navíc objevovali jedinci, kteří nedosáhli na škále autoritářství nadprůměrných skóre.

3.2 Online skupiny a jejich specifika

V pojetí sociální psychologie skupiny tvoří jedinci, které spojuje společná charakteristika a zároveň je odlišuje od ostatních. Tato diferenciací je vnímána i ostatními, jedinci mimo skupinu (Lovaš, 2008). Podobně, online skupiny mají také vlastní charakteristiku, která je propojuje, a to skrze internet, kde spolu komunikují (Attrill, 2015). Hlavní rozdíl najdeme v tom, že online sociální sítě nekopírují reálné sociální sítě a jejich vazby, místo toho vytvářejí skupiny nové (Boyd & Ellison, 2010).

Online skupiny mohou mít podobu chatovacích místností, fór, video a audio spojení, nebo setkání prostřednictvím avatarů. Výkonnými nástroji ke tvorbě těchto skupin jsou typicky online sociální sítě. Rozeznáváme čtyři hlavní typy online skupin podle motivace členů se k této skupině připojit. Podpůrné skupiny jsou typem, se kterým se nejčastěji setkáváme v psychologické praxi, a soustředí se kolem sdílení neobvyklé zkušenosti, úlevy nebo pomoci. Organizační skupiny sdílí společný úkol, na kterém jeho členové pracují a směřují ke společnému cíli. Podobně se další typ, skupiny sdíleného zájmu, slučují nad společným cílem v oblasti volnočasové zájmové činnosti. Pro téma extremismu a radikalismu je však nejpodstatnější poslední typ online skupiny, a to skupina stigmatizované identity, kde se zapojují jedinci s charakteristikou, která je tradičně společensky nepřijímána. Typicky se jedná o radikální politické názory nebo sexuální preference. Další motivací pro vyhledávání online skupin mohou být specifika online prostředí, a co konkrétně jedinci poskytují. Jednou takovou výhodou je virtuální identita, kterou si jedinec může optimalizovat dle svých představ a vystupovat tak pod ideálním self. Pro sociálně vyloučené jedince se může zdát atraktivní také dostupnější členství ve skupinách a tím pádem také uspokojení potřeby sounáležitosti, kterou v reálném světě prožívat nemůže. Online skupiny, stejně jako fyzické skupiny, nabízejí také reciprocitu a sociální kapitál, tedy možnost využití skupiny jako zdroje informací, pomoci nebo uspokojování dalších potřeb. Specifickým jevem je také role nahlížeče, kdy jedinec může benefitovat ze skupiny i pouhým pasivním nahlížením bez jakýchkoliv vlastních příspěvků do skupiny, což online prostředí oproti fyzické skupině mnohonásobně zjednodušuje (Attrill, 2015).

Na začátku století se v odborném prostředí objevily snahy o obsahovou analýzu extremistických online fór. Zhou a kolegové (2006) rozpoznávají problematiku pravicových extremistických fór již v 90. letech a navrhují model těžby dat pro analýzu extremistického obsahu. V prvním kroku jde o identifikaci fóra, kdy je potřeba identifikovat skupinu jako

extremistickou, identifikovat fórum jako extremistické, aby splňovalo podmínku formace skupiny na základě společného zájmu nebo názoru (Attrill, 2015), a identifikovat fóra na veřejně přístupných serverech. V druhém kroku sbírají data z fóra a provádějí syntaktickou analýzu pomocí softwarových těžebních nástrojů. Podobně Abbasi a Chen (2005) analyzovali jazyk extremistických fór v angličtině a arabštině, a pokusili se rozeznat vzorce extremistické komunikace. Využili k tomu autorskou analýzu, která identifikuje extremistický příspěvek a identifikuje autora extremistického příspěvku. Od té doby zaznamenaly sociální sítě obrovský nárůst, který zpřístupnil online komunikaci většině světové populace, nicméně paradoxně novější studie softwarové analýzy ve větší míře nevyužívají a sledujeme spíše kazuistické studie extremistických skupin a radikalizovaných jedinců, což bude více probráno v následujících podkapitolách 3.2.1 a 3.2.2.

Zajímavou studii ohledně extremistických online fór provedli Holt, Freilich a Chermak (2020), když sledovali vyjadřování ideologie u příspěvatelů pravicově extremistického fóra. Obsahovou analýzou zkoumali 18 000 příspěvků, která zjistila protimenšinové postoje vyjadřované převážně skrze uživatelská jména, znaky a obrazové soubory. Na druhou stranu, explicitně xenofobní obsah reálně obsahovalo pouze 10 % ze všech zachycených příspěvků. Zbytek ideologických projevů byl spíše kontextuální a tím pádem obsahovou analýzou nezachycený.

3.2.1 Stručná charakteristika fenoménu school shooters v kontextu online prostředí

Specifickým druhem otevřeného násilí, které není organizováno státem, je fenomén tzv. school shooters (volně přeloženo jako školní střelci). V odborné praxi se pro tyto události užívá pojem active shooter incident (incident s aktivním střelcem), který policejní složky definují jako přítomnost jednoho či více útočníků během záchvatu aktivní, náhodné nebo systematické střelby s úmyslem spáchat sériovou nebo masovou vraždu (Bonanno & Levenson, 2014).

Školní střelby jsou často činem jedince, dle Vossekuila a kolegů (2002) dokonce v 81% případů činem úplně izolovaného jedince bez pomoci dalšího člověka, což svádí ke kvalitativnímu zkoumání charakteristik těchto útočníků na jednotlivých kazuistikách (viz Vergani et al., 2018). Dle Vossekuila (2002) mají obvykle incidenty několik společných rysů. Všichni útočníci dosavadních známých útoků jsou muži, v 95 % případů současní studenti a v 5 % bývalí studenti. Více demografických údajů, které by sloužily jako profil

útočníka, nejsou signifikantní, nebo jsou falešně pozitivní, jako např. mladí lidé nebo studenti, jelikož tyto charakteristiky nijak nepřibližují ohroženou populaci rizikových jedinců. Specifická vodítka však můžeme najít v jejich anamnéze, kde se často objevují pocity ohrožení, šikana, sebevražedné myšlenky i pokusy a depresivní nálady. Většina útočníků byla považována za jedince, kteří mají problém se zvládnutím vlastního selhání a vyrovnáváním se ztrátami. Co se týče historie problematického chování, většina útočníků neměla před útokem problémy se zákonem, ale vykazovali zvýšený zájem o násilí skrze média. Velmi specifickým rysem pak je, že ohledně chování 93 % útočníků před incidentem projeví zvýšenou starost a obavy jejich matky. Motivací školních střelců byla v 61 % pomsta, v 81 % ztráta, ve 34 % představa vyřešení nějakého svého problému, ve 27 % sebevražda nebo zoufalství, a ve 24 % volání po pozornosti nebo uznání. U střelců na vysokých školách byla zjištěna jiná motivace, a to nezvladatelný tlak na výkon a špatné zvládnutí neúspěchu. Šikana vrstevníků je zde často nahrazena šikanou ze strany vedoucích a supervizorů, kteří rozhodují o jejich akademickém úspěchu dle svých subjektivních měřítek (Fox & Savage, 2009).

Přestože tyto útoky nejsou spojené s konkrétním hnutím nebo politickými názory, školní střelci v posledních letech zasahují do kyberprostoru sociálních sítí a internetových fór, a to jako přispěvatelé, tak jako objekty uznání, které další přispěvatelé následují v násilných činech jakožto své idoly (Böckler & Seeger, 2012). Stejně jako u skupin extremistických hnutí, také v případech školních střelců sledujeme skupinovou dynamiku, kdy jsou jejich činy považovány za oběti ve jménu všech ostatních, kteří taktéž pociťují bolest, ztrátu a viktimizaci (Kiilakoski & Oksanen, 2011). Typickým příkladem jsou střelci z Columbine, jejichž manifest o revoluci okradených (v orig. *revolution of the dispossessed*), citovalo 60 % z 23 školních střelců po nich (Larkin, 2009). Motivací pro členství v těchto násilných skupinách jsou často potřeba podpory a sounáležitosti, které jedinec ve svém okolí nenachází, znovuzískání kontroly nad životem, nebo nalezení alternativního smyslu života (Böckler & Seeger, 2012).

Pro útočníky je v posledních letech také příznačné, že se ohledně svého úmyslu svěřili internetové komunitě nebo na fóru. Důležitým aspektem propojení školních střelců s online komunitou jsou manifesty zachycené těsně před spácháním činu (Veijalainen, Semenov & Kyppö, 2010). Böckler a Seeger (2012) analyzovali dostupné materiály, aby identifikovali záchytné body ideologie školních střelců. Mezi ně patří fantazie o omnipotenci v kontrastu s vulnerabilitou, nenávistí a bezmocí, odsuzování odsuzovatelů a narativa oběti, a výzva

k revoluci okradených. V prvním bodě se útočníci vykreslují jako oběti utlačování, šikany a pohrdání druhých, aby se vzápětí považovali za mocné mstitele, kteří vrátí spravedlnost mučednickým způsobem. V druhém bodě útočník využívá vlastní obraz utlačovaného, aby přesunuli zodpovědnost za své činy na sociální okolí. Vytváří tak agresora, kterého mohou obvinít a obhájit tak svůj čin. Poté, co se vykreslí viník, se ve třetí bodě často objevuje výzva k mobilizaci dalších útočníků, kteří by měli pokračovat v potírání tohoto agresora. Obvykle jsou takto oslovováni další jedinci, kteří se cítí být vyvrheli ve svém sociálním prostředí, zostuzováni, očerňováni nebo opovrhováni. Vytváří se tak tichá komunita následovníků a sympatizantů.

3.2.2 Stručná charakteristika fenoménu lone wolf

Specifickým druhem teroristických činů jsou útoky tzv. lone wolfů (volně přeloženo jako osamělý vlk nebo vlk samotář). Tito jedinci se odhodlají k teroristickému útoku individuálně, nezávisle na zavedené extremistické skupině. Vymykají se tak zavedeným teoriím rekrutingu a radikalizace členů extremistických hnutí během socializace ve skupině a o to problematičtější je identifikace rizikových jedinců (Spaaij, 2010). Jedinci, které bychom označili za lone wolf útočníky, nejsou výsadou levicových ani pravicových extremistických skupin, objevují se v asociaci se všemi ideologickými, politickými a náboženskými extremistickými skupinami. Fenomén lone wolfů není ani ničím novým, nicméně po útocích 11. září v kombinaci se vzestupem online komunit počet útoků osamělých jedinců exponenciálně vzrostl oproti předchozím dekadám (Weimann, 2012).

V následujícím odstavci zjistíme, že pojmenování „lone wolf“ je lehce zavádějící, neboť také v těchto případech jde o skupinovou dynamiku, která hraje roli v radikalizaci jedince až k extremistickému chování, přestože je jedinec zdánlivě izolován od skupiny. Podle Posta (2015) o lone wolfech mluvíme v případech, kdy jedinec sice není organizován žádnou specifickou teroristickou skupinou, ale nachází silnou inspiraci a příležitostné vedení v některém z radikálních hnutí. Dále pojmenoval čtyři typy lone wolfů – vyhledavač slávy, vyznavač hrdinů, naivní romantik a radikální altruista. Vyhledavači slávy obvykle mají v osobní anamnéze vzorec osobního selhání a skrze teroristický čin vyhledávají kompenzaci v podobě slávy a pocitu důležitosti. Vyznavači hrdinů vykazují známky projekce ve snaze naplnit vlastní osobnost zpodobněním někoho již známého a vlivného. U naivních romantiků můžeme často sledovat známky psychické nedospělosti, nedotvořené identity, která se skrze zapojení do teroristické činnosti teprve hledá. Zároveň u těchto jedinců sledujeme nevyspělý

kontakt s realitou, což se projevuje tendencí romantizovat prvky terorismu jako velkou revoluci, která vyřeší všechny problémy společnosti. Mezi radikálními altruisty častěji najdeme zástupce ženského pohlaví a jejich motivačním činitelem je sebeobětování v zájmu lepších časů pro „jejich lid“ a vyššího dobra.

Moskalenková a McCauley (2010) vypořizovali na kazuistické studii dvě hlavní příčiny ojedinělého aktu terorismu v jedincích bez aktivního zapojení v teroristické skupině. Jedním z nich je silná reciprocita, která vychází z evoluční výhody sloužit zájmům smečky a doufat v reciprocitu, až naopak pomoc bude potřebovat jedinec. Skládá se ze dvou tendencí – kooperovat a potrestat ty, kteří nekooperují. Druhou příčinou je identifikace se skupinou, která potencuje obětování se pro její zájmy a dobro. Studie Moskalenkové a McCauleyho dále diskutuje o větším významu ideologie, představ o spravedlnosti a empatie v případech lone wolfů, než v případech teroristických činů vycházejících ze skupinové činnosti, což rozvíjejí ve své další studii (McCauley & Moskalenko, 2014). Ta přináší náhled do profilu lone wolf útočníků a navrhuje dva typy profilů: nezapojení-narušení (*disconnected-disordered*), kteří jednají na základě truchlení, mají zkušenosti se zbraněmi, nejsou zapojeni do žádné sociální komunity a vykazují známky duševního narušení; a pečující-donucení (*caring-compelled*), kteří jednají na základě soucitu s trpícími a svého pocitu zodpovědnosti tomuto utrpení zabránit.

PRAKTICKÉ PODKLADY K TEORETICKÉ PRÁCI

4 MEZINÁRODNÍ PROSTŘEDÍ

Pro pozorování radikálního a extremistického chování na internetu s přesahem do reality byl zvolen přístup zaměřený zvláště na mezinárodní prostředí, a zvláště na české prostředí. Výběr prostředí, které bylo pozorováno, se řídil dostupností a přístupností pro pozorovatele, ale také znalostí daných prostředí. Takto bylo vybráno právě fórum 4chan, které je autorovi dlouhodobě známo jako aktivnímu i pasivnímu přispěvateli. Cílem této části práce je sběr podkladů k teoretické části práce za využití exkluzivního vhledu do cílových populací, znalosti jejich chování a možnosti kontaktování členů ochotných ke spolupráci. Postupovali jsme od popisu zkoumaného prostředí, přes popis příspěvků, až po popis konkrétního přispěvatele. Srovnání poznatků s teoretickými východisky následně proběhne v diskusi.

Sběr dat o přispěvatelích na online fórech je metodologicky náročný vzhledem k anonymní povaze fór (Dewey, 2014). Jediným zdrojem se tak stává anekdotické vyprávění samotných uživatelů. Z pozice pozorovatele jsme nuceni přijmout předpoklad pravdivosti a spolehlivosti předpokládaného prototypu přispívajícího uživatele. Zároveň tato metoda sběru dat musí počítat s tzv. pravidlem 1 %, které obecně předpokládá, že 90% uživatelů pasivně obsah přijímá, 9% komentuje a pouze 1% obsah vytváří (van Mierlo, 2014). Spíše, nežli data pro kvantitativní analýzu proto bereme v potaz tento nepoměr při popisu cílové skupiny a používáme pozorovatelná anekdotická data sdělena samotnými aktivními přispěvateli. Anonymizace uživatelů probíhá automaticky na stránce (více viz kapitola 4.1). Příspěvky jsou veřejně dostupné, dle norem Facebooku (Creative Commons, 2020) je lze použít pro vědeckou práci. Pokud se nejedná o vlastní editaci nebo soukromý archiv, je tak uvedeno u dané přílohy.

4.1 Charakteristika mezinárodního extremisticky laděného internetového fóra (EF) a demografie

Ke sledování bylo zvoleno fórum 4chan, které je v médiích označováno za extremistické (BBC, 2016). Fórum bylo zapojeno do mnoha internetových kauz a trendů, mj. vypuštění nahých fotek celebrit nebo trendů rozpouštění nejnovějšího modelu iPhone v mikrovlnce. Stránka je složena z tzv. boards, neboli oddělení určených pro konkrétní téma, do kterých

uživatelé přidávají příspěvky, které se poté rozrůstají do jednotlivých vláken. Na každý příspěvek je možno reagovat a založit tak nové vlákno. Specifikem 4chanu je automatická anonymizace členů komunity. K přispívání není nutná registrace ani zvolení uživatelského jména, každý příspěvek získává jedinečné ID, které identifikuje přispěvatele jen pro dané vlákno, aby bylo zjevné, kdo komu odpovídá. Příspěvky jsou řazeny od posledního přidaného a po určité době expirují, čímž automaticky mizí (Dewey, 2014).

Jak již bylo popsáno výše v kapitole 5, sběr dat ohledně demografie uživatelů nám ukáže převážně aktivní přispěvatele. Průměrný aktivní přispěvatel 4chanu je mladý muž, často pocházející ze západních států, a hovoří anglicky, jak je zřejmé z celkové komunikace v anglickém jazyce (BBC, 2016). Další statistiky ukazují, že společnými zájmy uživatelů jsou nejčastěji japonská kultura, videohry, komiksy a technologie. Dle sebevypovídajících odpovědí uživatelů by také měla být většina vysokoškolsky vzdělaná nebo vzdělávána (Dewey, 2014).

4.2 Charakteristika příspěvků na EF

Z četných komentovaných příspěvků pojednávajících o problematice neschopnosti najít si partnera (tzv. INCEL, zkráceně *involuntary celibate*, volně přeloženo jako nedobrovolný celibát), lze předpokládat, že je typický přispěvatel bez partnera. V souladu s předpokladem na základě analýzy v teoretické části, přispěvatelé také často zakoušejí celkovou sociální izolaci a vyhýbají se reálnému mezilidskému kontaktu.

„I left the computer open, on a woman hate thread...rush home after I bought the groceries...mother is at the door...gives me a 1 hour talk about hurr women aren't the same...she says that she won't let me live in this house if I don't respect women“

(Nechal jsem počítač otevřený na vláknu o nenávisti k ženám...spěchal jsem domů z nákupu...matka stojí ve dveřích...dala mi hodinovou přednášku jak ženy nejsou všechny stejné...říká že nebudu bydlet v jejím domě pokud nebudu respektovat ženy) (viz Příloha 1)

„Get food delivered...Play tf2 10-20hrs a day...Haven't left house in over a year...Toilet stopped working 7 months ago...Ordered plunger on Amazon, did nothing...Started shitting in shower“

*(Jídlo si nechávám dovážet...Hraju tf2 10-20 hodin denně...Neopustil jsem dům víc jak rok...Přestal mi fungovat záchod...Objednal jsem záchodový zvon na Amazonu, nic neudělal...Začal jsem sr*t do sprchy“)* (viz Příloha 2)

Co se týče zaměstnanosti, samotní přispěvatelé sami sebe označují za tzv. NEETs, z anglického *Not in Education, Employment, or Training* - tedy ten, který nemá vzdělání, zaměstnání a zároveň není v procesu k jednomu či druhému směřujícím. Příspěvky hovořící o zaměstnáních se zaměřují převážně na problematiku IT programátor/ technik, služeb zákazníkům, částečných úvazků, zaměstnání s minimální mzdou, jako jsou práce ve fast-foodových řetězcích. Naopak, velmi vzácně pracují v takovém pracovním odvětví, které by poskytovalo prostor k seberealizaci či seberozvoji – téměř neexistují komentáři příspěvků o osobnostním rozvoji skrze práci a většina příspěvků spjatých s prací je pojmána s nevolí a odporem.

„How you doin NEETs?...7 years NEET here, doing good.“

(Jak se máte NEETs?...7 let NEETem, mám se fajn.) (viz Příloha 3)

„Every time a 400 pound person spits their fucking order into my face a little piece of my soul leaves my body“

(Pokaždé co mi 400 librový člověk plivne svoji objednávku do obličeje kousek mojí duše opustí moje tělo) (viz Příloha 4)

Specifickou problematikou na těchto fórech jsou přispěvatelé závislí na návykových látkách, nejčastěji můžeme sledovat poznámky o alkoholismu (který je sebediagnostigován samotnými uživateli), ale také užívání heroinu. Oproti tomu, zajímavou je simultánní přítomnost skupiny přispěvatelů, kteří závislosti radikálně odsuzují. Téma látkových závislostí se tak stává častým katalyzátorem konfliktů a diskuzí.

„drinking alcohol is so fucking normie it makes me puke“

(pití alkoholu je tak trapné že s mi z toho chce zvracet) (viz Příloha 5)

Již zmiňovaná nezaměstnanost vede k závislosti na rodině a bydlení u rodičů, mnoho příspěvků tak používá označení *basement*, tedy sklep. Tento pojem odkazuje na přispěvatele,

kterí zvolili přesun do sklepa jako vlastní snahu nebo snahu jejich rodičů oddělit jejich identitu a vytvořit iluzi nezávislosti.

„I'm glad highschool dropouts like you have no impact in our society. Keep lurking in your mom's basement schizo retard.“

(Jsem rád, že odpadlíci ze střední jako ty nemají žádný vliv v naší společnosti. Dál si číhej ve sklepech své mámy schizoidní retarde.) (viz Příloha 6)

Ze sledovaných příspěvků aktivních uživatelů vyplynuly některé společné rysy prožívání, smýšlení o světě i sobě, a motivačních vzorců. Častým sdělovaným pocitem těchto jedinců se stává disociace, popisovaná jako pocit izolace od světa až do bodu zpochybnění reality. V kombinaci s charakterem sdělení se nabízí poukázání na užitý komunikační kanál, kterým je virtuální prostředí.

„It feels like I'm living in some of sort of matrix like system where everything else in the outside world is simulated. Ive never been able to make close relationships and the fact that I'm currently living as a neet makes me feel like something is going on. My life is passing away really fast in front of my eyes. Almost all my interactions feels simulated and it scares me.“

(Mám pocit, že žiju v nějakém systému, jako byl matrix, kde všechno ostatní ve vnějším světě je simulované. Nikdy jsem nebyl schopný navazovat blízké vztahy a z toho faktu, že momentálně žiju jako neet, mám pocit, že se něco děje. Můj život mi před očima ubíhá velmi rychle. Skoro všechny mé interakce vypadají simulovaně a to mě děsí.) (viz Příloha 7)

Na pocit odtržení od reality navazuje pocit odtržení od společnosti. Sociální izolaci zmiňovanou v předchozí kapitole, vyjádřenou klíčovými slovy NEET, basement nebo INCEL, doplňuje pocit izolace v osobních vztazích, absence skupiny blízkých přátel a vztahů, nebo důvěrných interakcí.

„Pretty much no friends for first few years of school...Start to clown around in class...Finally get attention...Realize that being a clown is my only path to semi normal social life...Graduate college...Most people just see me annoying...Long time friends get upset with me...Tfw bred for this role by society and tossed to the side when they were done with me“

(Prvních pár let ve škole jsem neměl skoro žádné kamarády... Začal jsem dělat šašky ve třídě... Konečně se mi dostalo pozornosti... Uvědomil jsem si, že dělat šaška je moje jediná cesta k polo normálnímu sociálnímu životu... Vyšel jsem z vysoké školy... Většinou lidí připadám protivný... Dlouhodobí kamarádi mě mají dost... Ten pocit, když jsi byl vychovaný společností pro tuto roli a pak tě odhodili stranou, když jsou s tebou hotoví) (viz Příloha 8)

Podobným pocitem, který se objevuje ve vztahu k interakci se světem, je rozčarování. Původ ztráty iluzí je přisuzován selhání autorit, výchovy, společnosti. Pohlížení na každodennost vykazuje známky hlubokého negativismu, frustrace, beznaděje.

„I just... I just cannot believe this is it. This is life. There is no magical third act where I am the star in some fantasy adventure. I won't suddenly gain superpowers and fight cartoonish villains. This is it. This is all it will be. 50 more years of quiet, drab misery.“

(Já jen... já jen tomu nemůžu uvěřit, že to je ono. Tohle je život. Není žádný magický třetí akt, kde jsem hvězdou nějakého fantazijního dobrodružství. Nezískám najednou žádné superschopnosti, abych bojoval s komiksovým záporákem. Tohle je ono. Tohle je všechno, co to kdy bude.) (viz Příloha 9)

Beznaděj se týká také výhledů do budoucnosti. Nejen každodennost, ale také představy o budoucnosti vnímají přispěvatelé negativně, bez šance na zlepšení, bez prostoru na seberealizaci.

„I'm 20 years old. American economy is bound to crash around the time I graduate.... American social issues are absolutely fucked... I've awoken to the fact that my life will be a long sad path of struggle with little gain... Why should we stay on this planet?“

*(Je mi 20 let. Americká ekonomika se nejspíš zhroutí někdy v době, kdy budu maturovat... Americké sociální problémy jsou absolutně v prd*li... Došel jsem k prozření, že můj život bude jen dlouhá smutná cesta utrpením s málem zisku... Proč bychom měli zůstat na této planetě?) (viz Příloha 10)*

4.3 Sebevrazi a sebevražední atentátníci

Jak by se dalo očekávat, v populaci přispěvatelů s pocity beznaděje se nachází jedinci vyjadřující sebevražedné myšlenky, tendence nebo pokusy. Na anonymizovaném fóru sdílejí své pocity, sdělují touhu umřít, frustraci a bezvýchodnost. V těchto sděleních se zároveň promítají výše zmíněná témata – nedostatek blízkých vztahů, smyslu, výhledů na lepší budoucnost, disociace, osamělost.

„I feel like shit, everyday I feel like shit. I don't do anything all day long besides hanging out on discord and browsing 4chan. I'm in an e-relationship and it doesn't make me happy. Nothing makes me happy. I want to die. All I want is to die. I don't know what to do with myself I'm so fucking lonely.“

*(Cítím se na h*vno, každý den se cítím na h*vno. Celý den nedělám nic jiného, než že se flákám na discordu a prohlížím si 4chan. Jsem v e-vztahu a nečiní mě to šťastným. Nic mě nečiní šťastným. Chci umřít. Jediné, co chci, je umřít. Nevím, co se sebou dělat, jsem tak strašně osamělý.) (viz Příloha 11)*

Kromě agrese mířené proti sobě se však v populaci přispěvatelů objevují také jedinci připraveni použít agresi proti společnosti. Na 4chanu se objevily případy manifestace úmyslů k otevřenému násilí, typické pro tzv. school shootery (viz kapitola 3.2.1). Jedním z takových byl aktivní přispěvatel, který sdělil svůj úmysl zaútočit na školu v Oregonu nejdříve na fóru 4chan, druhý den k útoku opravdu došlo na Umpqua Community College, střelec následně spáchal sebevraždu. V jiných online projevech si stěžoval na nemocnou společnost a osamělost (Los Angeles Daily News, 2015).

„Some of you guys are alright. Don't go to school tomorrow if you are in the northwest. Happening thread will be posted tomorrow morning. So long space robots.“

(Někteří z vás jsou v pohodě. Nechoďte zítra do školy, pokud jste na severozápadu. Zítra zveřejním vlákno k události. Zatím, vesmírní roboti.) (viz Příloha 12)

Zaznamenaných případů, kdy atentátník pocházel z 4chan komunity, je více. Za zmínku stojí převážně střelba ve Washingtonu a Torontu. V prvním zmíněném případě se jednalo o střelce reagujícího na 4chan vlákno o pizzagate, konspirační teorii rozvíjející

podezření na organizovanou společnost politiků a elit obchodujících s nezletilými dětmi. Ke střelbě se uchýlil, aby tuto organizovanou činnost zarazil (BBC, 2016). V Torontu útočil člen vlákna o nedobrovolném celibátu, což také uvedl jako záminku svého útoku, při kterém zemřelo 8 žen a 2 muži (Coletta, 2019). Také se střelbou na mešitu v Christchurch byl spojen 4chan, a to dopisem s xenofobním manifestem, který střelec vyslal z vězení k uveřejnění na fóru (RNZ, 2019).

4.4 Kazuistický podklad pro aktivního přispěvatele extremistického fóra

Kazuistický podklad byl sebrán formou poloformálního rozhovoru přes platformu Discord, kde spolu pozvaní uživatelé mohou komunikovat na uzavřené místnosti. Pozvánka do chatovací místnosti byla zveřejněna ve vlákně na 4chanu na boardu /pol, kde jsou rozebírány politické názory bez tzv. politické korektnosti. Autor této práce se stal členem chatovací místnosti, kde se zkontaktoval se slovensky mluvícím uživatelem s prosbou o účast na rozhovoru za účelem zpracování bakalářské práce. Uživatel byl dopředu seznámen se záměrem použití informací sdělených v hovoru a se zachováním anonymity, načež souhlasil. Přepis rozhovoru je uložen v přílohách.

Kazuistickým subjektem pro zahraniční prostředí extremistické scény na EF se nám stal subjekt anonymizovaný pro potřeby této práce. Jeho přezdívka byla pozměněna na Azurit. V době sběru kazuistiky měl azurit 23 let, bydlel u rodičů ve sklepě a pravidelně přispíval na EF. Kromě tetanie neměl žádnou diagnózu stanovenou odborníkem, dle vlastního vyjádření byly sebediagnostikovány panické ataky. Azurit se hlásí ke skupině tzv. INCEL.

Azurit pochází z úplné rodiny, otec pracuje jako hasič, matka je geodetkou. Azurit má starší sestru, která byla diagnostikována s těžkým autismem a dle jeho vyjádření vyžaduje veškerou pozornost rodičů. Nikdo jiný v rodině netrpěl ani netrpí žádným psychickým nebo fyzickým onemocněním. Azurit je studentem posledního ročníku inženýrského programu informatiky na Slovensku, obor považuje za životně důležitý a baví ho. Představuje si sám sebe v budoucnu jako programátora, kterého nesdružuje žádná větší společnost, tedy nezávislý.

Své dětství na základní škole i před ní považuje Azurit za standardní, měl přátele a své místo v kolektivu. Vztahy v rodině byly chladné, veškerou pozornost vyžadovala sestra,

nebyl tak čas na jakékoli jiné aktivity, jako rodina nikam nejezdili. V dětství dle svých slov neprožil jakoukoliv konkrétní traumatickou událost.

Na střední škole neměl Azurit problém ani s učivem, ani s přáteli, opět měl svoje místo v kolektivu, měl své přátele. Dle svých slov se měl Azurit dobře, každý den to samé pořád dokola, nic důležitého. Většinu svého volného času (4-5 hodin denně) trávil hraním počítačových her, na střední škole začal navštěvovat EF (4chan) a sledoval jeho příspěvky. Osobně vnímal jako jediný problém to, že neměl přítelkyni. Dle svých slov neměl odvahu se pokusit navázat vztah se ženou kvůli svému vzhledu.

Za nejhorší období svého života považuje Azurit nástup na vysokou školu. Žil na internátu a s nikým nebyl schopen navázat hlubší vztah. Jeho sociální život znamenal informační rozhovor se spolubydlícími, o tom jestli už se má zhasnout. Okolí mu připadalo plytké a bez jakékoli invence. Učivo ho bavilo, během zkouškového období a před zkouškami míval panické ataky. Ty zmizeli potom, co se přestěhoval zpět k rodičům do sklepa.

Sám sebe charakterizuje jako apatického, z apatie jsou ho pak schopny vytrhnout vtipné obrázky na internetu. Azurit přiznává, že má jakési předsudky vůči ženám, ale také reflektuje, že více než rok se ženou nemluvil kvůli současné situaci. Současně má rád stereotypy z hlediska ironie, ale nevěří, že by na základě nich mohl odsoudit celou menšinu. Pro Azurita znamená současný sociální život internet, na EF rád sleduje témata týkající konfrontace, když společnost reaguje na tragickou událost (výsměch soucitné reakci), ke kterým i přispívá. Současně komunikuje ve skupině, jejíž jsem byl několik let součástí. Mezi jeho zájem patří teroristické akty školních střelb, zajímá ho vše okolo střelců a dle svých slov chce pochopit, co tak obyčejné lidi vedlo k takovým činům. Školní střelbu pak bere jako touhu jedince se vymezit a zároveň spáchat sebevraždu, doslova „suicide with extra steps“, neboli sebevražda s kroky navíc.

V jistém slova smyslu vnímá svou situaci tragicky, na otázku jak vidí svou budoucnost, odpovídá, že doufá, že bude mít partnera a rodinu a bude programovat, co ho baví, zároveň naznačuje možnost, že do dvou let spáchá sebevraždu, jelikož má každý den sebevražedné myšlenky (které nebere zatím vážně). Sebevraždu údajně spáchat nechce proto, že si zachovává víru v lepší budoucnost.

5 ČESKÉ PROSTŘEDÍ

Pro pozorování radikálního a extremistického chování na internetu s přesahem do reality byla zvolena sociální síť Facebook, a to pro svou dostupnost, ale také z důvodu přístupu ke kazuistice extremistického chování potencionované facebookovou skupinou (viz kapitola 5.1.1). V následující části budou demonstrovány projevy nejen otevřené části Facebooku, např. veřejných stránek, ale také členů uzavřených skupin. Anonymita příspěvkatelů je zachována cenzurou uživatelských jmen a profilových fotek. Příspěvky byly sebrány z veřejně dostupných zdrojů, dle norem Facebooku (Creative Commons, 2021) lze tyto příspěvky použít pro vědeckou práci. Pokud se nejedná o vlastní editaci nebo soukromý archiv, je tak uvedeno u dané přílohy. Zvolený postup byl stejný, jako v případě mezinárodního prostředí, tedy od popisu prostředí, přes příspěvky až po konkrétního příspěvatele.

5.1 Charakteristika radikální části Facebooku

V posledních letech Facebook jako sociální síť nabízející prostor ke vzniku sociálních diskuzních a zájmových skupin zpřísnil pravidla vyjadřování, která podněcují nenávist vůči menšinovým skupinám (Facebook, 2021). V české republice se však kvůli rozdílnosti jazyka mnohdy nedaří postupy identifikace a mazání příspěvků aplikovat tak jako v anglicky hovořících zemích (Votavová, 2018). Ve výsledku kolem sebe facebookové skupiny sdružují jedince s různou motivací ke členství bez kontroly obsahu nebo charakteru skupinového zájmu, kterými se online skupiny z pravidla vyznačují (Attrill, 2015). Následek je umocněn charakteristickou funkcí facebookového algoritmu, kdy pro jednotlivce není ani nutné vstoupit přímo do konkrétní skupiny, protože Facebook doporučuje na základě algoritmů přátelství jedinců s podobnými politickými názory na základě reakcí na obsahy facebookových stránek a příspěvků třetích stran. Příspěvky, které se uživatelům zobrazují, jsou pak ty z nejvíce extrémních, neboť na ty se nejvíce reaguje. Mechanismy určující povahu virtuálního prostředí uživatele tak úmyslně vytváří a podporují syndrom skupinového myšlení. V důsledku je tak těžké označit jednotného původce nebo konkrétní skupinu. Skupiny se pak mohou formovat neorganizovaně, organicky, i kolem samotného příspěvku (Fisher & Taub, 2018).

Na Facebooku lze najít skupiny různého zaměření i velikosti. Funkce skupin poskytuje možnosti skupiny otevřít pro vstup všem, otevřít pouze pro nahlížení bez nutnosti vstupu, ale také uzavřít jako tajnou skupinu, do které mohou nahlížet pouze schválení členové. Ve skupině je možno sdílet obsah textové i grafické podoby (Moreau, 2020). Příkladem radikalizace ve facebookové skupině může být pozorována tendence mladých radikálů v českém prostředí sdružovat se v menších skupinách (v rádech jednotek až desítek členů), které mají přesah do reality v podobě sdružení kolem zájmu o kluby bojových umění (viz kapitola 5.1.1 Kazuistický podklad pro skupiny sdružující se kolem bojových sportů).

Příkladem širších zájmových skupin (stovky až tisíce členů) pak mohou být např. facebookové stránky a skupiny sdružující jedince kolem politických stran, které využívají ideologické pnutí pro rozšíření vlivu strany, popř. získání nových voličů. Spíše než samotné oficiální stránky, dezinformace podněcující radikalizaci a extremistické chování se šíří pomocí osobních profilů členů strany a později jejich podporovateli. Příkladem může být poslanec SPD Radim Fiala, který skrze své facebookové stránky šířil vyvrácený hoax o migrantech v Itálii a vyzýval tím k podpoře SPD jakožto jediné straně s nulovou tolerancí vůči migraci (Malecký, 2020). Příkladem radikalizace pod vlivem těchto kampaní nám může být jeden z mála teroristických činů v České republice z roku 2017, za kterým stál duchodce Jaromír Balda (Novinky, 2019). V tomto případě nemůžeme mluvit o jakékoliv organizaci ze strany SPD, přestože Balda byl aktivním členem, a spíše tak lze považovat čin za „lone wolf“ incident (viz kapitola 3.2.2).

5.2 Charakteristika příspěvků v radikálně laděných skupinách

Jak již bylo zmíněno, v otevřené části Facebooku je větší šance tvorby extremistických skupin organicky, kolem jednotlivých příspěvků, či pomocí algoritmů pro udržení relevantního obsahu (Fisher & Taub, 2018). V českém prostředí je závažnost a povaha obsahu vesměs stabilní, zaměřuje se na šíření zpráv za cílem vzbudit strach, z možné přichodící uprchlické vlny, brutálních útocích muslimů a mají též dehumanizovat příslušníky cizí rasy.

„Koukej, co mi poslal Bob. Fota z metra v Praze 9.10.2017. Ať žije multikulturalismus!“ (viz Příloha 13)

Dalším znakem je vyjádření nedůvěry k autoritám, tradičním médiím a dalším složkám demokratického státu, což vytváří skupinovou dynamiku „my versus oni“. Častým tématem je přítomnost společenského problému, který není reflektován exekutivními složkami státu, což přidává na akutnosti problém řešit. Spojitým tématem se pak stává tzv. politická korektnost, která je označována jednak za původ absence společensky akutních témat v médiích, a jednak za následek vyhýbání se těmto tématům.

„Mám pro všechny smutnou zprávu. V úterý jsem jela do Rokycan a na přivaděči k dálnici u Kyšic jsem viděla autobus, který zastavila PČR. Z autobusu vyběhlo asi 30 uprchlíků a rozutekli se do lesa směrem na Letkov. Včera i dnes jsem hledala zprávu v tisku nebo na internetu a na nic jsem nenarazila. A pak že prý jsou lidé hysteričtí a že prý my tu uprchlíky nemáme!!! Jen sdílejte, když se to občané z tisku nedozví!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!“ (viz Příloha 14)

Častým obsahem je sdílení zpráv ze zahraničí, především ze západních zemí. Tyto zprávy jsou provázeny komentáři, které vývoj v západních zemích odsuzují a hodnotí jako nesprávný. Příspěvek byl následně označen za hoax, jelikož okolnosti a kontext pořízení videa nekorespondovalo s popisem, s jakým bylo šířeno (Mortkowitz, 2020). Podobně zavádějící charakter vykazuje velká část sdílených materiálů.

„Tohle je naše budoucnost!“ Bílé ženy líbají nohy černošskému rasistickému gangu na ulici Washingtonu. (ARFA, 2020) (viz Příloha 15)

A tohle není rasismus? (viz Příloha 16)

Obavy o budoucnost doplňují příspěvky, které naopak vykazují sentiment k minulosti. Nejedná se pouze o minulost zažitou, ale také nezažitou a zahraniční, ke které autory nepojí žádné přímé vodítko. Rasismus je v kontextu možné hrozby prezentován jako něco pozitivního.

„Dříve si děti uměli hrát lépe než dnes ☹ ☹ ☹“ (viz Příloha 17)

5.3 Kazuistický podklad pro skupiny sdružující se kolem bojových sportů

Kazuistickým podkladem pro české prostředí extremistické scény na Facebooku se nám stal subjekt anonymizovaný pro potřeby této práce. Zvolili jsme pro něj randomizované označení

Adam. V době sběru kazuistiky mu bylo 23 let a léčil se jako drogově závislý. Sběr taktéž proběhl v léčebně, za informovaného souhlasu ke sběru osobních dat. Apriorní diagnózy před nástupem byly určeny jako dyslexie, dysgrafie, psychóza, porucha osobnosti a schizoidní osobnost.

Adam pochází z úplné rodiny, otec pracuje jako obchodník, matka učila v mateřské školce, t.č. v domácnosti. Z matčiny strany se v rodině objevují psychické problémy, u dědečka se jedná o alkoholismus, u babičky deprese a schizofrenie. Matka taktéž medikována pro depresi neurolem.

Z dětství si Adam vybavuje rozpoložení rodiny, kde byl otec silně agresivní. V této době se u něj objevovala častá enkopréza před 5. rokem života. Kvůli stěhování do zahraničí zažil sociální vyloučení a šikanu ve školním prostředí. Finanční situace rodiny se zlepšila, ovšem vztah s otcem Adam popisuje jako emočně deprivovaný, kompenzovaný materialisticky, nadále agresivní. Matka byla v této době již pod medikací benzodiazepiny, emočně absentní, neangažovaná.

V 17 letech předčasně ukončil střední školu. Většinu volného času trávil na internetu, převážně na Facebooku, ale také sledováním pornografie 2-3 hodiny denně. Fascinovaly ho bojové sporty. Na Facebooku se často účastnil diskuzí, později také skupin. Skupiny byly převážně naplněny obsahem vzbuzujícím silný pocit společenské nespravedlnosti – příspěvky proti romské menšině, videa Romů se zlatými řetězy před úřadem práce, Romové žijící ve špatných podmínkách, videa, kde Romové útočí na bílé. Později objevil soukromé skupiny naplněné násilným obsahem zobrazujícím brutální fyzická napadení, bavilo ho to. Přes kamaráda, se kterým se znal z Facebookové skupiny, našel blízkou posilovnu zaměřenou na bojová umění. Začal ji navštěvovat 4x týdně. Dle svých slov zde „našel pocit sounáležitosti, disciplíny, smysluplnosti“.

V 18 letech nastoupil na odborné učiliště, obor kuchař číšník. Svůj volný čas trávil s partou z posilovny. V této době se u něj objevuje častější užívání alkoholu a neurole. Po tréninzích chodil ven s kamarády z klubu. Venku dávali pozor, kdyby někdo dělal nepořádek, 3-4x týdně se účastnil fyzického napadení, např. když někdo vypadal jako Rom nebo že podporuje romskou menšinu. Útoky nabývaly podoby až těžkého ublížení na zdraví. Adam udává, že z toho měl dobrý pocit, jako „ochránce pořádku“. V této době také zažíval menší strach z otce.

Mezi 19. a 20. rokem života odešel na internát. S odchodem z domu ztratil přístup k neurologu. Půl roku strávil ve škole, půl roku prací jako pomocný kuchař. Adam sděluje, že v tomto období zažíval velký tlak. Bez přístupu k neurologu začal s užíváním marihuany. Zažíval neúspěšné pokusy o navázání vztahu s ženami, toužil po potenciálním partnerovi, ale přicházelo selhání, neschopnost komunikovat své emoce, přání, tužby. V tomto období také dochází na méně častý fyzický kontakt s přáteli. Opět se objevuje trávení času na internetu, tentokrát nad tzv. gore materiálem (graficky explicitní obsahy – mučení atd.).

Ve 21 letech dokončil učiliště a začal užívat pervitinu. Nadřizený v práci mu pervitin doporučil pro zvýšení výkonu 3x do týdne a kontakt s přáteli 2x týdně. Na pervitinu ovšem také přicházejí více brutální útoky, např. loupežné přepadení s nožem zaměřené na africké drogové dealery. Tyto útoky již páchá i o samotě, např. při cestě z práce. Ve 22 letech nastoupil do léčby drogové závislosti pod nátlakem otce.

6 DISKUZE

Předkládaná práce si kladla za cíl teoreticky prozkoumat téma radikalismu a extremismu na internetu s přesahem do reality. Zvoleným postupem se stala teoretická analýza, která zjišťovala současné poznatky o radikalismu a extremismu v online prostředí, doplněna o praktické podklady pro srovnání s teoretickými východisky a dokreslení slepých míst teoretické analýzy.

Dostupné zdroje ukázaly, že téma online extremistických skupin je velmi nové. Pokud jsou realizovány výzkumy na extremistické skupiny, jedná se většinou o blízkokvýchodní islamismus (např. Venhaus, 2015). Poněkud rozvinutější je teoretický základ na téma lone wolfů a school shooterů, kde trendy ukazují převážně přístup zaměřený na případové studie (např. Moskalenko & McCauley, 2011), a to proto, že digitální analýzou extremistických online fór a skupin často propadnou kontexty nebo neologismy (Holt, Freilich & Chermak, 2020).

V druhé části práce byly představeny dvě kazuistiky, jedna k českému prostředí extremistických online skupin s přesahem do reality v podobě kriminální činnosti, druhá k mezinárodnímu prostředí extremistických online skupin s přesahem do reality v podobě spolučlenství reálných školních střelců a sebevražedných atentátníků. Na kazuistice členství v extremistické facebookové skupině můžeme vidět nejen přítomnost duševních poruch uvedených v kapitole 2.3, a to porucha osobnosti, závislosti a psychóza. Tento kazuistický subjekt nebyl organizován žádnou extremistickou buňkou a o povaze jeho radikalizace jakožto osamělého útočníka svědčí také sociální izolace a sdělované pocity, že „musí ochránit“ směřované k abstraktní oběti. Z případu ilustrovaného v kazuistice dále vyplývá téma závislostí, které se taktéž objevuje na mezinárodních fórech. Kromě alkoholismu můžeme sledovat také užívání heroinu, které by si samo o sobě zasloužilo samotnou výzkumnou exploraci, jelikož se jedná o střednědobé užívání bez patologických dopadů na život. Z pozorování víme, že přispěvatelé extremistického fóra sdělují i jiné psychické potíže, než které byly zmíněny v kapitole 2.3. Zajímavý je vztah udávané disociace a konzumace gore materiálů. Desenzibilace pod vlivem násilných her a násilí v médiích byla diskutována již v souvislosti se školními střelci v Columbine (Larkin, 2009), nicméně disociace se zdá být novým tématem ke zpracování.

Na druhou stranu, zdá se, že ze sledování příspěvků na extremisticky laděných fórech jsme shledali, že intenzita příspěvků nijak nevypovídá o reálném úmyslu přistoupit k extrémnímu činu. Z populace tisíců příspěvů se rekrutovalo pouze pár útočníků, jejichž projevy nebyly výrazně jiné, dokonce ani výrazně extremističtější oproti zbytku příspěvků. Co se týče sebevražedných úmyslů a myšlenek, zpětnou vazbu ohledně incidence po vyjádření úmyslu nemůžeme sledovat, ovšem shledáváme jako potenciální výzkumný prostor sledovat spojitost mezi prohlášením sebevražedných a vražedných úmyslů na fóru, a vliv sdílení na fóru na vývoj těchto myšlenek do realizace činu. Z rozhovoru s kazuistickým subjektem z mezinárodního extremistického fóra vyplývá, že tyto myšlenky jsou běžné i v případech, kdy jedinec není odhodlán čin spáchat.

Z pohledu vyjádření o sociální izolaci, nedostatku blízkých vztahů a osamělosti se nabízí vysvětlení teorií Krauta a kolegů (1998), která vypovídá o jevu „rich get richer, poor get poorer“ – jedinci, kteří mají schopnosti navazovat blízké naplňující vztahy v realitě tuto schopnost budou moct užít i v online prostředí k navázání více vztahů, ovšem jedinci, kteří tuto schopnost pozbývají v reálném životě, ji budou pozbývat i v online prostředí. Dostáváme se tak do paradoxní spirály, kdy jsou jedinci vystaveni online skupině s radikalizujícím potenciálem, kde fungují skupinové jevy jako je polarizace názorů nebo konfirmační zkreslení, ale zároveň se prohlubuje jejich pocit osamění.

Zajímavým pojátkem mezi skupinou příspěvů na 4chanu a Facebooku je vztah k ženám. Zatímco na 4chanu je sdílěna explicitní nenávisť k ženám, facebookové skupiny katalyzují časté diskuze na téma ohrožení žen a jejich obrana před východními kulturními zvyky. Je na další debatu a výzkumnou činnost, zda jsou tyto postoje v opozici, nebo vycházejí z podobného kognitivního základu. Korelační a kauzální nejistoty se týkají také vztahu k návykovým látkám, které oscilují od silného odporu k rizikovému faktoru radikalizace. Ambivalence jejich role může být dalším námětem na zkoumání.

Limitem této práce byla jednoznačně nesdílnost a uzavřenost cílové skupiny, ze stejného důvodu však byla zvolena tato podoba zpracování. Dle zmiňovaného pravidla 1 % (van Mierlo, 2014) přispívá pouze 1 % aktivních příspěvů, zbytek pasivně přijímá a nezapojuje se, a tak jsme se inspirovali zahraničními studii, které preferují kazuistický přístup a zaměření na konkrétní sledovatelné případy (např. Moskalenko & McCauley, 2010). Kombinace pozorování a kazuistik nabídla v rámci možností hlubší náhled do komunity extremistických skupin, jejichž členové jsou často sociálně izolovaní a online prostředí jim může poskytnout příhodnou anonymitu. Dalším limitem bylo nedostatečné

zpracování tématu, a to jak v zahraniční tak tuzemské odborné literatuře. Online extremistické skupiny jsou téma nové, ale velmi aktuální s nespornými přesahy do reality. Jednoznačným přínosem této práce je otevření tohoto tématu a příspěvek k základům, ze kterých mohou vycházet další výzkumné pokusy.

7 ZÁVĚR

Tato práce si kladla za cíl teoreticky prozkoumat téma radikalismu a extremismu na internetu s přesahem do reality, což provedla skrze teoretickou analýzu. Jak ukázala teoretická analýza, téma online extremistických skupin je nové a nedostatečně teoreticky podložené. Extremistické skupiny jsou většinou zkoumány z pohledu blízkovýchodního islamismu (např. Venhaus, 2015), ovšem chybí jak zmapování online komunit s těžištěm v západní kultuře, tak levicové extremistické skupiny. S ohledem na radikalizaci jedinců je teoretický základ na téma lone wolfů a school shooterů rozvinutější. Trendy ukazují převážně přístup zaměřený na případové studie (např. Moskalenko & McCauley, 2011), digitální obsahová analýza extremisticky laděných online fór a skupin se nejeví dostatečně hloubková (Holt, Freilich & Chermak, 2020).

K doplnění teoretické analýzy jsme využili exkluzivní přístup k cílové populaci skrze kazuistiku popsané v kapitolách 5.3 a 4.4, a vlastní několikaleté pozorování v extremisticky laděných fórech. V mezinárodním prostředí extremistických fór se objevila především specifická témata nenávisti k ženám, duševních problémů a látkových závislostí, bydlení u rodičů, nedůvěra v budoucnost a možnost seberealizace v současné společnosti. V českém prostředí poukázaly na pocity ohrožení a potřeba ochránit to dobré ze současnosti a minulých časů. Témata byla v souladu s naznačenými možnými motivy a vlivem duševního zdraví na radikalizaci v teoretické analýze.

Práce přinesla vhled do uzavřené komunity extremisticky laděných skupin v českém i mezinárodním prostředí skrze kazuistická šetření v dostupné populaci přispěvatelů extremistických fór. Diskuze otevřela možná další směřování výzkumu online extremistických skupin, které přesahují svou činností a následky do reality, a to směrem v oblasti vztahu duševního zdraví na radikalizaci a autoradikalizaci, charakteru blízkých vztahů, vztahu k ženám, alkoholu, návykovým látkám, vztahu ztráty smyslu života k sebevraždě a radikalizaci, a dalšího zkoumání cílové populace, včetně zkoumání potenciálních metodik dosažení této populace, která je převážně uzavřená.

LITERATURA

- Altemeyer, B. (1996). *The Authoritarian Spectre*. Cambridge: Harvard University Press.
- ARFA. (2020). "Tohle naše budoucnost!" Bílé ženy líbají nohy černošskému rasistickému gangu na ulici ve Washingtonu. Bizarní, děsivé video. "Lízejte prach z našich bot. Ted' půjdete do otroctví vy." Retrieved April 21, 2021, from <https://www.arfa.cz/tohle-nase-budoucnost-bile-zeny-libaji-nohy-cernosskemu-rasistickemu-gangu-na-ulici-ve-washingtonu-bizarni-desive-video-lizejte-prach-z-nasich-bot-ted-pujdete-do-otroctvi-vy/#.YIApY-gzbiU>
- Attrill, A. (2015). *Cyberpsychology*. Oxford: Oxford University Press.
- Baumeister, R. F. (1996). *Evil: Inside human violence and cruelty*. New York: Freeman.
- BBC (2016). *Pizzagate: Gunman fires in restaurant at centre of conspiracy*. Retrieved April 16, 2021, from <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-38205885>
- Bhui, K. (2018). Radicalisation and mental health. *Nordic Journal of Psychiatry*, 1–4. doi:10.1080/08039488.2018.1525640
- Blakemore, B. (2016). *Extremism, counter-terrorism and policing*. London: Routledge.
- Böckler, N., & Seeger, T. (2012). Revolution of the Dispossessed: School Shooters and their Devotees on the Web. *School Shootings*, 309–339. doi:10.1007/978-1-4614-5526-4_14
- Bonanno, C. M., & Levenson Jr, R. L. (2014). School shooters: History, current theoretical and empirical findings, and strategies for prevention. *Sage Open*, 4(1), 2158244014525425.
- Bötticher, A. (2017). Towards Academic Consensus Definitions of Radicalism and Extremism. *Perspectives on Terrorism*, 11(4), 73-77. Retrieved August 3, 2020, from www.jstor.org/stable/26297896
- Borum, R. (2011). Radicalization into violent extremism I: A review of social science theories. *Journal of strategic security*, 4(4), 7-36.

- Boyd, D., & Ellison, N. (2010). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *IEEE Engineering Management Review*, 38(3), 16-31. doi:10.1109/emr.2010.5559139
- Burrowes, R. J. (2016, July 27). The Psychology of Ideology and Religion. Retrieved August 07, 2020, from <http://www.ipsnews.net/2016/07/the-psychology-of-ideology-and-religion/>
- Carter, E. (2018). Right-wing extremism/radicalism: reconstructing the concept. *Journal of Political Ideologies*, 23(2), 157–182. doi:10.1080/13569317.2018.1451227
- Creative Commons. (2020). When we share, everyone wins. Retrieved April 20, 2021, from <https://creativecommons.org/?fbclid=IwAR2lM5xDQ-4RYkzd4h0gItgfm2EsvqDFMbnu16B14RZ0sj4HfCTHnfTm6N8>
- Dalgaard-Nielsen, A. (2008). *Studying Violent Radicalization in Europe I: The Potential Contribution of Social Movement Theory*. Copenhagen: Danish Institute for International Studies.
- Dandekar, A., & Choudhury, C. (2010). PESA, Left-Wing extremism and governance: Concerns and challenges in India's tribal districts. *Report commissioned by the Ministry of Panchayati Raj, New Delhi: Government of India*.
- Dewey, C. (2014). *Absolutely everything you need to know to understand 4chan, the internet's own bogeyman*. Retrieved April 18, 2021, from <https://www.washingtonpost.com/news/the-intersect/wp/2014/09/25/absolutely-everything-you-need-to-know-to-understand-4chan-the-internets-own-bogeyman/>
- Eysenck, H. J. (1954). *The psychology of politics*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Facebook. (2021). *Update on our progress on ai and hate speech detection*. Retrieved April 18, 2021, from <https://about.fb.com/news/2021/02/update-on-our-progress-on-ai-and-hate-speech-detection/>
- Fisher, M., & Taub, A. (2018). How everyday social media users become real-world extremists. Retrieved April 18, 2021, from <https://www.nytimes.com/2018/04/25/world/asia/facebook-extremism.html>
- Fox, J. A., Savage, J. (2009). Mass murder goes to college: An examination of changes on college campuses following Virginia Tech. *American Behavioral Scientist*, 52, 1465-1485.

- Funke, Manfred (Ed.). Extremismus im demokratischen Rechtsstaat – Ausgewählte Texte und Materialien zur aktuellen Diskussion. Bonn: Bundeszentrale für Politische Bildung, 1978.
- Griffiths, M. D. (1999) Internet addiction: fact or fiction? *Psychologist*, 12, 246-250.
- Griffiths, M. D., & Pontes, H. (2014). Internet Addiction Disorder and Internet Gaming Disorder are Not the Same. *Journal of Addiction Research & Therapy*, 05(04). doi:10.4172/2155-6105.1000e124
- Holt, T. J., Freilich, J. D., & Chermak, S. M. (2020). Examining the Online Expression of Ideology among Far-Right Extremist Forum Users. *Terrorism and Political Violence*, 1–21. doi:10.1080/09546553.2019.1701446
- Hunter, R., & Heinke, D. (2011). Radicalization of islamist terrorists in the western world. *FBI Law Enforcement Bulletin*, 80(9), 25-31.
- Chakrabarty, B., & Kujur, R. K. (2009). *Maoism in India: Reincarnation of ultra-left wing extremism in the twenty-first century*. Routledge.
- Chermak, S., & Gruenewald, J. A. (2014). Laying a Foundation for the Criminological Examination of Right-Wing, Left-Wing, and Al Qaeda-Inspired Extremism in the United States. *Terrorism and Political Violence*, 27(1), 133–159. doi:10.1080/09546553.2014.975646
- Coletta, A. (2019). *Incel accused of killing 10 people in Toronto can attack told police 'mission accomplished'*. Retrieved April 20, 2021, from <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/toronto-van-attack-latest-suspect-incel-4chan-radicalised-mission-accomplished-terrorism-a9124291.html>
- Kiilakoski, T., & Oksanen, A. (2011a). Soundtrack of the school shootings: Cultural script, music and male rage. *Young: Nordic Journal of Youth Research*, 19 (3), 247–269.
- Klardermans, B, & Oegema, D. (1987). Potentials, Networks, Motivations and Barriers: Steps Towards Participation in Social Movements. *American Sociological Review*, 52(1), 519-531.
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukophadhyay, T., & Scherlis, W. (1998). Internet paradox: A social technology that reduces social involvement and psychological well-being?. *American psychologist*, 53(9), 1017.
- Larkin, R. W. (2009). The Columbine legacy: Rampage shootings as political acts. *American Behavioral Scientist*, 52 (9), 1309–1326.

- Lasswell, H. D. (1986). *Psychopathology and politics*. University of Chicago Press.
- Los Angeles Daily News. (2015). *In writings, Oregon gunman christopher harper-mercer ranted about others being crazy*. Retrieved April 20, 2021, from <https://www.dailynews.com/2015/10/06/in-writings-oregon-gunman-christopher-harper-mercer-ranted-about-others-being-crazy/>
- Lovaš, L. (2008). Malé sociální skupiny. In *Sociální psychologie* (Vol. 1, pp. 321-337). Praha, Česká republika: Grada.
- Malecký, R. (2020). *Není to pravda, ale mohla by být. Jak poslanec SPD naletěl na dva roky starý hoax*. Retrieved April 18, 2021, from <https://hlidacipes.org/neni-to-pravda-ale-mohla-by-byt-jak-poslanec-spd-naletel-na-dva-roky-stary-hoax/>
- Mareš, M. (2018). Right-wing terrorism and violence in Hungary at the beginning of the 21st century. *Perspectives on Terrorism*, 12(6), 123-135.
- Mazumdar, A. (2013). Left-wing extremism and counterinsurgency in India: The 'Andhra model'. *Strategic Analysis*, 37(4), 446-462.
- McCauley, C., & Moskalkenko, S. (2014). Toward a profile of lone wolf terrorists: What moves an individual from radical opinion to radical action. *Terrorism and Political Violence*, 26(1), 69-85.
- Moreau, E. (2020). Are facebook pages the same as groups? Learn more here. Retrieved April 18, 2021, from <https://www.lifewire.com/facebook-groups-4103720>
- Mortkowitz, L. (2020). *Rok staré video je vydáváno za důkaz černého rasismu během současných protestů V USA*. Retrieved April 21, 2021, from <https://napravoumiru.afp.com/rok-stare-video-je-vydavano-za-dukaz-cerneho-rasismu-behem-soucasnych-protestu-v-usa>
- Moskalkenko, S., & McCauley, C. (2011). The psychology of lone-wolf terrorism. *Counselling Psychology Quarterly*, 24(2), 115–126. doi:10.1080/09515070.2011.581835
- Novinky. (2019). *Chtěl jsem vyvolat odpor k migrantům, kál se duchodce obžalovaný z teroru na železnici*. Retrieved April 18, 2021, from <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/chtel-jsem-vyvolat-odpor-k-migrantum-kal-se-duchodce-obzalovany-z-teroru-na-zeleznici-40266866>
- Patočka, J. (1946). Ideologie a život v ideji. *Kritický Měsíčník*, 1-2(7), 8-14.
- Post, J. M. (2015). Terrorism and Right-Wing Extremism: The Changing Face of Terrorism and Political Violence in the 21st Century: The Virtual Community of

Hatred. *International Journal of Group Psychotherapy*, 65(2), 242–271. doi:10.1521/ijgp.2015.65.2.242

- Rambo, L.R. (1993). *Understanding religious conversion*. New Haven: Yale University Press.
- Radicalisation Awareness Network: Health & Social Care subgroup (RAN H&SC). (2019). *Extremism, Radicalisation and Mental Health: Handbook for Practicioners*. United Kingdom: University of Central Lancashire.
- Ravndal, J. A. (2018). Explaining right-wing terrorism and violence in Western Europe: Grievances, opportunities and polarisation. *European Journal of Political Research*, 57(4), 845-866.
- Richards, A. (2015). From Terrorism to ‘Radicalization’ to ‘Extremism’: Counterterrorism Imperative or Loss of Focus? *International Affairs*, 91(2): 371–380.
- Richards, J. (2018). *Extremism, radicalization and security: An identity theory approach*. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- RNZ. (2019). Accused mosque shooter's letter posted to 4chan. Retrieved April 20, 2021, from <https://www.rnz.co.nz/news/national/396687/accused-mosque-shooter-s-letter-posted-to-4chan>
- Rokeach, M. (1973). *The nature of human values*. New York, USA: Free Press.
- Rokeach, M., & Hanley, C. (1956). Eysenck’s tendermindedness dimension: A critique. *Psychological Bulletin*, 53, 169–176.
- Root, W. T. (1925). The psychology of radicalism. *The Journal of Abnormal Psychology and Social Psychology*, 19(4), 341–356. doi:10.1037/h0063750
- Safire, W. (1996, January 14). On Language;What's an Extremist? Retrieved August 06, 2020, from <https://www.nytimes.com/1996/01/14/magazine/on-language-what-s-an-extremist.html>
- Seger, K. A. (2001). *Left-wing extremism: The current threat* (No. ORISE 01-0439). Oak Ridge Inst. for Science and Education, TN (US).
- Spaaij, R. (2010). The Enigma of Lone Wolf Terrorism: An Assessment. *Studies in Conflict & Terrorism*, 33(9), 854–870. doi:10.1080/1057610x.2010.501426
- Stavrakakis, Y., & Katsambekis, G. (2014). Left-wing populism in the European periphery: the case of SYRIZA. *Journal of political ideologies*, 19(2), 119-142.

- Sternberg, R. (2003). A Duplex Theory of Hate: Development and Application to Terrorism, Massacres, and Genocide. *Review of General Psychology*, 7(1), 303.
- Svoboda, M., Češková, E., & Kučerová, H. (2015). *Psychopatologie a psychiatrie: Pro psychology a speciální pedagogy*. Praha: Portál.
- Thorová, K. (2016). *Poruchy autistického spektra*. Praha: Portál.
- ÚZIS (2021). MKN-10 klasifikace. Retrieved January 11, 2021, from <https://mkn10.uzis.cz/>
- Van Dijk, T. A. (1998). *Ideology: A multidisciplinary approach*. London: SAGE Publications.
- Van Hiel, A., Duriez, B., & Kossowska, M. (2006). The Presence of Left-Wing Authoritarianism in Western Europe and Its Relationship with Conservative Ideology. *Political Psychology*, 27(5), 769–793. doi:10.1111/j.1467-9221.2006.00532.x
- Van Mierlo, T. (2014). The 1% rule in four digital health social networks: an observational study. *Journal of medical Internet research*, 16(2), e33.
- Vagnerová, M. (2016). *Obecná psychologie Dílčí aspekty lidské psychiky a jejich orgánový základ*. Praha, Česká republika: Univerzita Karlova v Praze.
- Veijalainen, J., Semenov, A., & Kyppö, J. (2010). Tracing Potential School Shooters in the Digital Sphere. *Information Security and Assurance*, 163–178. doi:10.1007/978-3-642-13365-7_16
- Venhaus, J. M. (2015, December 14). Why youth join al-qaeda. Retrieved March 06, 2021, from <http://www.usip.org/publications/why-youth-join-al-qaeda>
- Vergani, M., Iqbal, M., Ilbahar, E., & Barton, G. (2018). The Three Ps of Radicalization: Push, Pull and Personal. A Systematic Scoping Review of the Scientific Evidence about Radicalization Into Violent Extremism. *Studies in Conflict & Terrorism*, 1–32. doi:10.1080/1057610x.2018.1505686
- Von Behr, I., Reding, A., Edwards, C., & Gribbon, L. (2013). Radicalisation in the digital era: The use of the internet in 15 cases of terrorism and extremism. In: RAND Corporation [online]. Retrievable at: http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR400/RR453/RAND_RR453.pdf
- Vossekuil, B., Fein, R. A., Reddy, M., Borum, R., & Modzeleski, W. (2002). *The final report and findings of the safe school initiative: Implications for the prevention*

of school attacks in the United States. Washington, DC: U.S. Secret Service and U.S. Department of Education.

- Votavová, K. (2018). *Kdo maže naše příspěvky na Facebooku?* Retrieved April 18, 2021, from <https://a2larm.cz/2018/12/kdo-maze-nase-prispevky-na-facebooku/>
- Weimann, G. (2012). Lone wolves in cyberspace. *Journal of Terrorism Research*, 3(2), pp. 75-90.
- Wiktorowicz, Q. (2005). *Radical Islam Rising: Muslim Extremism in West*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers Inc.
- Zhou, Y., Qin, J., Lai, G., Reid, E., & Chen, H. (2006). Exploring the Dark Side of the Web: Collection and Analysis of U.S. *Extremist Online Forums*. *Lecture Notes in Computer Science*, 621–626. doi:10.1007/11760146_67

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

1. Příspěvek z fóra 1
2. Příspěvek z fóra 2
3. Příspěvek z fóra 3
4. Příspěvek z fóra 4
5. Příspěvek z fóra 5
6. Příspěvek z fóra 6
7. Příspěvek z fóra 7
8. Příspěvek z fóra 8
9. Příspěvek z fóra 9
10. Příspěvek z fóra 10
11. Příspěvek z fóra 11
12. Příspěvek z fóra 12
13. Příspěvek z Facebooku 1
14. Příspěvek z Facebooku 2
15. Příspěvek z Facebooku 3
16. Příspěvek z Facebooku 4
18. Přepis rozhovoru s Azuritem

Příloha 1: Příspěvek z fóra 1

Anonymous
mother found out I'm an incel(...)
09/01/18(Sat)12:29:45 No.47867987

104 KB PNG

holy shit bros I fucked up
>be me, 22, living with parents,
NEET
>browsing r9k
>mother tells me to get groceries
>I go get the groceries
>on my way remember that I left
the computer open, on a women hate thread
>rush quickly home after I bought the groceries
>mother is at the door
>shit.jpg
>gives me a 1 hour talk about hurr women aren't
the same
>she says that she won't let me live in this house if
I don't respect women
>it's not even her fucking house, it's my dad's,
sadly he's dead
>she then calls a fucking therapist
what do bros? This all happened yesterday

40 Replies / 4 Images [View Thread](#)

Zdroj: 4chan.com

Příloha 2: Příspěvek z fóra 2

Anonymous No. 45884629 (12 m)

Anonymous (ID: [JIRTr2z](#)) 07/12/15(Sun)18:59:17 No.47915961 ▶ [>>47916295](#) >>[47918063](#)

33 years old never had a job
Mom died 2 years ago left me \$380k
Moved into aunts rental apartment pay full years rent every jan to avoid contact with her
Get food delivered
Play tf2 10-20hrs a day
Haven't left house in over a year
Forget what season it is sometimes
Mom left Lexus I never insured because I can't do it fully online
Car got towed over a year ago no idea where, won't find out
Toilet stopped working 7 months ago
Ordered plunger on Amazon, did nothing
Started shitting in shower but squishing turds through drain grate is exhausting
Found solution of letting running shower water desolve turds for me
Smell or shit particles started to penetrate my main living space
Bought a big fan on Amazon to blow shit shower steam out
bathroom window
Upstairs neighbors started complaining about shit smell
Got scared and stopped shitting in shower
Had to go bad so I shit in a Tupperware container, discovered new toilet solution
Bulk ordered Disposable food containers with lids
Too lazy to always toss them out
Next thing I know Theres a stack of turd containers against wall
Too scared to get rid of all at once so I mostly ignore them
Bad smell from toilet got worse 2 months ago
Got scared someone might notice so I shut bathroom window and duck taped it
Noticed toilet started overflowing randomly by itself despite not being used for months
Tried to use 2l dew bottles to dispose of shit water in bathtub
Bathtub clogged up
Noticed the toilet water line slowly crept up with what sounded like bathroom use upstairs
tried to get rid of shit water in sink now
Sink clogged up
Had huge panic attack every time I heard neighbors flush
Couldn't stand it
Nothing in bathroom was left so I went on Amazon and bought caulk guns
Caulked the bottom of bathroom door shut and ignored it
Few months go by
Caulked entire door in attempt to block smell, mostly used to it but unbearable if ac is not on
Bathroom makes wierd swamp noises and waterfall sounds
1/2

Anonymous (ID: [JIRTr2z](#)) 07/12/15(Sun)19:03:44 No.47916162 ▶ [>>47916295](#) >>[47918091](#)

2/2
So scared of bathroom I block door with Tupperware turd containers and ignore it
Two weeks ago I feel a rumble 10am
Took off my headphones and I hear crashing noise and water running in bathroom
I'm pretty sure the floor caved in
Have been having none stop panic attacks since then
Shit smell getting worse
Carpet getting moist from underneath
Everything smells like damp sewer
Terrified of someone finding out
Trying to find easy way to kill self

Zdroj: 4chan.com

Příloha 3: Příspěvek z fóra 3

Anonymous No. 45884629 (12 m)

Anonymous (ID: 6bRnE+WZ) 08/21/19(Wed)11:48:42 No.223883817

How you doing NEETs?
7 year NEET here, doing good.

218 KB JPG

Anonymous (ID: DBXy/h/l) 08/21/19(Wed)11:54:52 No.223884373

>>223883817 (OP) #
NEET, NEET, ALONE IN SEAT
ALL DAY LONG YOU BEAT YOUR MEAT

22 KB PNG

GOT NO GIRLFRIEND
GOT NO PRIDE
ALWAYS BROKE AND DEAD INSIDE
EAT THOSE TENDIES, DOWN THOSE FRIES
ON THE STREETS WHEN MOMMY DIES

>>223884470 # >>223884532 # >>223884587 # >>223884608 #
>>223885093 # >>223885130 # >>223887185 # >>223887187 #

Zdroj: 4chan.com

Příloha 4: Příspěvek z fóra 4

File: D52F6881-20CE-495E-B54C-2(,...).jpg (59 KB, 743x418)

Anonymous 10/07/19(Mon)21:57:27 No.811282924 [Reply]

Every time a 400 pound person spits their fucking order into my face a little piece of my soul leaves my body

Zdroj: 4chan.com

Příloha 5: Příspěvek z fóra 5

Anonymous 06/15/19(Sat)15:15:12 No.52917580

 >drink
>tastes good
>watch a review that completely mocks it
>drink again
>not good
What the fuck

392 KB JPG

4 Replies / 1 Image [View Thread](#)

Anonymous 06/15/19(Sat)15:20:50 No.52917661

drinking alcohol is so fucking normie it makes me puke

Zdroj: 4chan.com

Příloha 6: Příspěvek z fóra 6

Anonymous (ID: AXb9YWWV) 04/16/21(Fri)14:51:44 No.317078296 ▶

[>>317077945](#)
I'm glad highschool dropouts like you have no impact in our society. Keep lurking in your mom's basement schizo retard.

Zdroj: 4chan.com

Příloha 7: Příspěvek z fóra 7

Anonymous 04/16/21(Fri)11:09:24 No.63237712 ▶ [>>63237751](#) [>>63237787](#) [>>63239025](#)

[>>63237667](#)
It feels like I'm living in some of sort of matrix like system where everything else in the outside world is simulated. Ive never been able to make close relationships and the fact that I'm currently living as a neet makes me feel like something is going on. My life is passing away really fast in front of my eyes. Almost all my interactions feels simulated and it scares me.

Zdroj: 4chan.com

Příloha 8: Příspěvek z fóra 8

116 KB JPG

- >be me
- >Autistic spaz
- >Shitty home life growing up
- >Pretty much no friends for first few years of school
- >Start to clown around in class
- >Finally get attention
- >Realize that being a clown is my only

path to a semi normal social life

- >Become a modern day jester, trade my comedic abilities for a place to sit at lunch
 - >Nothing was sacred, i never took anything serious, many laughs were had, i got in trouble so much but it never
 - >Your mom died? Get clowned
 - >Teacher getting mad that the class won't be quiet? Get clowned
 - >School assembly? Get clowned
 - >Black people? Get clowned
 - >Eventually graduate, go to uni
 - >Clownish antics are still appreciated by fellow students, but professors were having none of it
 - >Get kicked out of a class or two because of it, eventually learn better
 - >Still able to have a decent social circle, but over the years it becomes clear that more and more people are getting annoyed by what I do
 - >Graduate college
 - >Most people just see me as annoying
 - >Long time friends get upset with me
 - >"Anon, why can't you take anything seriously"
 - >"That's not funny"
 - >Social circle keeps getting smaller and smaller, eat alone at lunch and hardly know any coworkers
 - >Don't really talk to kids from school anymore
 - >Right back where I started socially
- >Tfw bred for this role by society and tossed to the side when they were done with me

What do I do now?

Zdroj: 4chan.com

Příloha 9: Příspěvek z fóra 9

164 KB JPG

I just... I just cannot believe this is it. This is life. There is no magical third act where I am the star in some fantasy adventure. I won't suddenly gain superpowers and fight cartoonish villains. This is it.

This is all it will ever be. 50 more years of quiet, drab misery. Our one shot at consciousness is spent on something so unimaginably boring. My "gift" of sentience is spent wageslaving, consuming media, messing around with hobbies that will never fill the void, eating, shitting, cleaning. And that is all there is.

Zdroj: 4chan.com

Příloha 10: Příspěvek z fóra 10

Anonymous 01/23/18(Tue)19:28:55 No.757781126

I'm 20 years old

>American economy is bound to crash around the time i graduate from college.

29 KB JPG

>American social issues are absolutely fucked

>I've awoken to the fact that my life will just be a long sad path of struggle with little gain

>MFW I realize my 20 years on this planet and thousands of dollars of debt have been geared towards me becoming a well rounded individual, who's sole purpose is to buy stupid shit that I don't need in this fucked capitalist society.

>MFW I realize us, the 99.99% are all pawns in order to make lives for billionaires actually worth living

>MFW when I've lost interest in my passions

>MFW stress is crippling me

>MFW I question if any of this will ever improve

Why should we stay on this planet?

Zdroj: 4chan.com

Příloha 11: Příspěvek z fóra 11

Anonymous 04/16/21(Fri)11:43:13 No.63237965 ▶

I feel like shit, every day I feel like shit. I don't do anything all day long besides hanging out on discord and browsing 4chan. I'm in an e-relationship and it doesn't make me happy, nothing makes me happy. I want to die. All I want is to die. My meds don't help. I don't know what to do with myself I'm so fucking lonely.

Zdroj: 4chan.com

Příloha 12: Příspěvek z fóra 12

6Kb, 200x194, Pepe_gun.jpg
View Same Google Yandex iqdb SauceNAO ↓

Anonymous Wed 30 Sep 2015 16:19:01 No.22785073 [View](#) [Reply](#) [Original](#)
Quoted By: >>22785203 >>22785260 >>22785351 >>22785635 >>22785650 >>22785651 >>22785652 >>22785653 >>22785654 >>22785655 >>22785656 >>22785657 >>22785658 >>22785659 >>22785660 >>22785661 >>22785662 >>22785663 >>22785664 >>22785665 >>22785666 >>22785667 >>22785668 >>22785669 >>22785670 >>22785671 >>22785672 >>22785673 >>22785674 >>22785675 >>22785676 >>22785677 >>22785678 >>22785679 >>22785680 >>22785681 >>22785682 >>22785683 >>22785684 >>22785685 >>22785686 >>22785687 >>22785688,138 >>22785688,252

Some of you guys are alright. Don't go to school tomorrow if you are in the northwest.
happening thread will be posted tomorrow morning
so long space robots

Anonymous Wed 30 Sep 2015 16:20:52 No.22785128 [Report](#)
Is beta uprising finally going down? You might want to chillax and not alert police.

Anonymous Wed 30 Sep 2015 16:21:02 No.22785133 [Report](#)
It's either you kill me or my parents do, I'll be waiting lad

Anonymous Wed 30 Sep 2015 16:23:29 No.22785203 [Report](#)
Quoted By: >>22785244
>>22785073 (OP)
I live in the northwest but I'm 28 and not even in community college.
Seattle or Portland OP? I will be watching the news.

Anonymous Wed 30 Sep 2015 16:24:57 No.22785244 [Report](#)
>>22785203
Will post again in am, 10 min countdown. Won't say more to much to prepare.

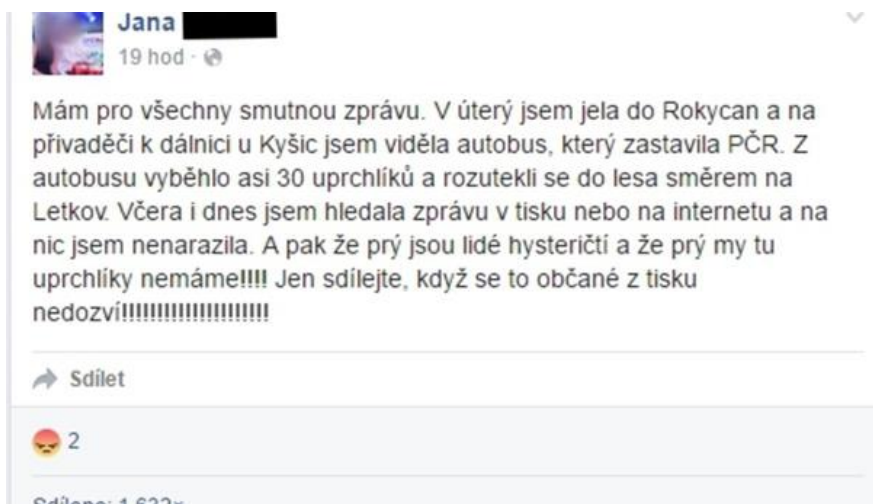
Zdroj: 4chan.com

Příloha 13: Příspěvek z Facebooku 1

Zdroj: Facebook.com

Příloha 14: Příspěvek z Facebooku 2

Zdroj: Facebook.com

Příloha 15: Příspěvek z Facebooku 3

Zdroj: ARFA, 2020

Příloha 16: Příspěvek z Facebooku 4

Zdroj: Facebook.com

Příloha 17: Příspěvek z Facebooku 5

Zdroj: Facebook.com

Příloha 18: Přepis rozhovoru s Azuritem

DMB:

Začneme těmi obecnými věcmi, jako třeba kolik ti je?

Azurit:

23

DMB:

Jaká je tvá národnost?

Azurit:

slovensko ale tak na pol madar

DMB:

Bydlíš na vesnici, malém městě? Velkém městě?

Azurit:

vesnice uz rok basement dwellujem (*žiji u rodičů ve sklepě*)

DMB:

Máš v dojezdové vzdálenosti, větší město?

Azurit:

12km

DMB:

Supr, díky. Teď se zeptám, jak to vypadá v rodině, máš sourozence?

Azurit:

starsia sestra

DMB:

Jste úplná rodina?

Azurit:

ano

DMB:

Jestli by ti nevadilo, priblizil bys profesi a dosažené vzdělání rodičů?

Azurit:

otec hasic stredne mama geodetka vysoke

DMB:

Trpí/ trpěl někdo ve vaší rodině nějakým závažnějším onemocněním? Ať už psychické, nebo fyzické.

Azurit:

sestra autizmus

DMB:

Když se zeptám na tebe, byl jsi někdy v péči - psycholog, psychiatr, nebo trpíš nějakým onemocněním?

Azurit:

iba neurolog, posielali ma ale zdalo sa mi to zbytocne mam tetaniu a mal som panicke ataky pocas studia cca 2-3 roky

DMB:

dobře, díky. Tvoje nevyšší dosažené vzdělání?

Azurit:

vysokoskolske 1. stupna teraz som v poslednom rocniku

DMB:

Takže studuješ. Můžu se zeptat na obor?

Azurit:

informatika

DMB:

Supr, díky. To bysme měli nějaký ty základy, teď se budu ptát na historii tvých vztahů, může být?

Azurit: less go (*z anglického – pojd'me na to*)

DMB:

co bys řekl o svých vztazích během základky klidně i před – myslím tím kamarády/ rodinu.

Azurit:

v rodine nie moc idealne kedze je sestra autistka
nemal som moc pozornosti od rodicov a velmi sme nikam nechodili ako rodina
a skola skolka tak normalne mal som kamaratov
ziadna traumaticka udalost alebo take daco

DMB:

Jak by si v tomhle světle tedy charakterizoval vztahy s rodiči Otec/Matka.

Azurit:

co ja viem taky bezny vztah mozno trocha menej blizky ako u inych

DMB:

díky Co střední, jaká pro tebe byla střední škola? Vztahy, náročnost studia.

Azurit:

fajn mal som tam dobrych kamaratov
studium nebolo pre mna velmi narocne ucim sa celkom lahko
gf som samozrejme nemal (*gf – z angličtiny zkratka pro girlfriend, neboli přítelkyně*)
bolo to posledne miesto v podstate kde som sa este socializoval
nerobilo mi problem najst si kamaratov

DMB: takže na střední škole vše ok a jediný nedostatek byl GF?

Azurit:

ano

DMB:

Díky, v čem by si řekl že byl problém, probíhali nějaké pokusy?

Azurit:

nikdy
nizke sebavedomie
hadam viem jak vypadam

DMB:

takže kvůli vzhledu, si nesabral odvalu?

Azurit:

asi tak

DMB:

co koníčky, co si měl na střední rád?

Azurit:

skor dota a csko (*DOTA – počítačová, týmová strategická hra, CSKO - počítačová hra střílečka z vlastního pohledu*)

DMB:

Kolik tak denně si tomu dával?

Azurit:

mozno 4-5 h
nepamatam si uz moc

DMB:

co nějaký fóra - 4chan a podobně? Sledovals, přispívals?

Azurit:

4chan som zacal sledovat asi na strednej
iba ako lurker (*lurker – ten co pouze sleduje*)

DMB:

Jaký boards? (*board – podstránka s určitou tematikou*)

Azurit:

viac menej b a r9k

DMB:

okej, co bys označil během střední za důležitý momenty?

Azurit:

nemyslím si že by som zazil nieco tak vyrazne
bolo to v podstate to iste 4 roky
nic vynimocne
mal som sa celkom dobre a to je vsetko
ziadna negativna skusenost

DMB:

Chápu, díky
takže, rozhodování kam na vysokou, jak to probíhalo?
Věděl si kam jít? Nebo co chceš dělat?

Azurit:

vedel som v podstate od prveho rocnika
na strednej
zaujimali ma pocitace vzdy a rad som programoval

DMB:

Vejška tě bavila? Baví?

Azurit:

bavi ma ucivo
ale inak nic
najhorsich 5 rokov života

DMB:

Co považuješ za to špatný během toho studia?

Azurit:

asi najviac takmer nulova socializacia
ludia ktori tam su mi vobec nesedeli

DMB:

Zkusíš mi to přiblížit? V čem byl ten problém s těma lidma?

Azurit:

ze su normies
neviiem co na to povedat
taky typ ludi co sharuje programatorske vtipy na fb feed
nie su taki ti vtipni alebo zaujimavi autisti
ale taki nudni sprti
proste taki ludia ktori presne sadnu do korporatu
*(Normie – člověk, který nekriticky přijímá hlavní média, dělá to co mu populární kultura říká, aby
dělal, stejně tak má rád, co mu je řečeno aby měl rád
Sharuje – Sdílí
FB feed – Facebook kanál příspěvků)*

DMB:

Díky, takže máš jinej světonázor. Co bys chtěl v životě dělat?

Azurit:

programatora obv (obv – očividně)
co sa tyka sukromneho zivota tak to absolutne netusim a desi ma to

DMB:

Rozumim. Budoucnost soukromého života, myslíš co?

Azurit:

baba
rodina

DMB:

No a co ty baby na vejšce?

Azurit:

bruh ja som na it (*bruh – brácho it – informační technologie*)
je tu asi 6
z ttoho 2 lezby a chodia spolu
:D :D :D :D

DMB:

:D

DMB:

takže na to má vliv prostředí, že se nestýkáš se ženami.

Azurit:

áno
+ som zacal plesatiet takže mi to zabilo aj zbytok sebavedomia

DMB:

no a co to bydlení, býval si někdy na intru?

Azurit:

jj
3 roky

DMB:

No a intr, nějaký / normální lidi (ne normies)?

Azurit:

baby absolutne vobec
neboli tam
a byval som s random ludmi kazdy rok (*random – náhodný*)
a davali sme len small talk tak 3x za mesiac

DMB:

Žádný hluboký přátelství?

Azurit:

jedine co odznelo za cely den na izbe bol

cau a mozem zhasnut
kazdy si isiel svoje

DMB:

Jak to máš dneska, třeba poslední rok s pocitama. Míváš furt úzkosti, nějaký strachy, nebo naděje?

Azurit:

uz menej kedze som doma
teda panicke ataky nemavam

DMB:

A na tom intru?

Azurit:

na intraku tiež v pohode
tie panicke ataky som maval vacsinou triggernute na zapoctovkach a tak (*triggernute – spuštěné*)
raz sa mi to stalo aj vo valku a potom som chodil rok autom
bezne som proste len tak apaticky

DMB:

Okej, rozumim, co tě budí z apatie? Co tě rozesměje nebo našťve?

Azurit:

Vtipné obrázky na mojej obrazovke

DMB:

Začnu bejt trochu účelovej, kolik času trávíš - jestli pořád trávíš na 4Chanu?

Azurit:

vela nie max hodku obcas pozrem ake su thready na pole a mozno nejaky rekt thread na B
(*rekt thread – vlákno kde se dává reakce někoho, kdo byl něčím zasažen – např. reakce společnosti na školní střelbu - a dělá se z toho legrace*)

DMB:

Okej, býváš součástí threadů kde se rozebírá nenávisť k ženám?

Azurit:

zeny idu totalne mimo mna
absolutne neviem ake su zeny mimo mojej rodiny uz
nerozpravaj som sa so zenou mimo rodiny od marca 2020
mozno mam nejake predsudky

DMB:

Jaké?

Azurit:

napríklad ze zeny byvaju casto plytky
co sa tyka hodnotenia vzhladu muzov
a nevedomuju si aky lahky zivot ma vacsina z nich
napríklad ked mi mama zajebe ze ona v mojom veku mala uz xy frajerov xd (*xd variace na emotikon :D*)
vseobecne proste zeny maju na vsetko vysoke naroky vacsinou

DMB:

nároky jenom na vzhled nebo?

Azurit:

vacsinou asi ten vzhled je najdolezitejsi
ale ofc ich zaujimaju aj peniaze a status co vacsinou muzom je totalne ukradnute
(ofc – samozřejmě)

DMB:

O co podle tebe jde mužům, ve vztahu k ženě?

Azurit:

samozrejme aj im ide aj o vzhled
ale tie naroky su vacsinou realnejsie
peniaze ich obvykle asi nezaujimaju

DMB:

Hele jelikož píšu o extremismu a chodíš na pol, jakou máš politickou orientaci? (*Extremisticky laděný oddíl 4chanu – s rasistickým a extrémním obsahem, např. zpochybňování holokaustu, nebo tkzv. gore obsah – záznamy z poprav, mučení atd.*)

Azurit:

to je zlozite
taky centrista
ale skor pravica
nie alt right
nemam rad komunistov
tolerujem homosexualitu
ale nemam rad tu woke kulturu (*woke culture – zaměřená na povědomí o problematice rasové a sociální spravedlnosti*)
rasista nie som
aj ked uznavam ze niektore stereotypy hlavne o cernochoch su pravdive
ale neda sa generalizovat samozrejme

DMB:

Dalo by se tvoje chování na internetu z pohledu většinové společnosti považovat za rasistické?

Azurit:

myslim ze na internete by mal clovek moct postovat co chce a nemusi to odrazat jeho názory
proste shitposting (*doslova přeloženo jako sdílení h*ven – sdílení příspěvků bez hranic – není jisté jestli je to ironie ani samotnému přispívateli*)
ofc nebude kokot a postovat to pod svojou identitou (ofc – samozřejmě)
nemam moc rad zidov tho (*tho – ačkoliv*)
takze ked postnem nieco take tak je to aj neironicky
ale kvoli tomu si nemyslim ze zid musi byt hned zly clovek
len ich je vela takých

DMB:

Rozumím, takže na 4chanu i přispíváš?

Azurit:

obcas odpoviem na thread (*thread – dočasné vlákno s nějakým druhem obsahu*)

DMB:

Jaké thready tě zajímají.

Azurit:

Tbh zaujímam sa o lore okolo mass shootings (lore – okolnosti – jakési podhoubí nějakého fenoménu, Tbh- abych byl upřímný)

Akože vedel by som ti vymenovať 30 na šupu

Proste zaujímavý topic (topic – téma)

Čo vedie bežných nenápadných ľudí k takému skratu

Neda sa to zovšeobecniť

Ale my twisted world je zaujímavé

To je asi najlepšie zdokumentovaný prípad

Santa barbara

DMB:

Co tě na tom chytilo, nějaké pasáže podle tebe?

Azurit:

Od začiatku do konca docela wild (*wild – divoké*)

Proste rozpráva o celom živote až od detstva

A posledných pár strán už plánuje samotný shooting

DMB:

Co si osobně o fenoménu school shooting myslíš?

Azurit:

to je samovrazda s extra steps

ked je im to uz jedno + ziskas slavu

school shooting ta skorej preslavi ako napr. nobelovka

DMB:

Chápu. Okolo tohohle tématu je to za mě asi všechno.

Nakonec bych se rád zeptal, jak vnímáš svojí budoucnost?

Azurit:

mozno sa nedozijem 25

mozno budem mat rodinu

ktovie no

vidim to na 1. alternativu

DMB:

Proč by ses nedožil 25?

Azurit:

...

DMB:

Máš sebevražedný myšlenky?

Azurit:

tbh prejde mi to hlavou niekoľko krat denne (*tbh – too be honest – upřímně řečeno*)

ale nie moc seriozne

este mam malu nadej ze bude lepsie :D

DMB:

Rozumím. Hele tak děkuju moc za rozhovor. Pomohlo mi to, kdybys měl jakékoliv další otázky můžeš se na mě obrátit, kdyby sis to rozmyslel, tak se ozvi taky.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno a příjmení autora: Vojtěch Beránek

Studijní program: Psychologie

Název práce: Aspekty extremistického radikálního chování na internetu a jeho přesahy do reality

Vedoucí práce: doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D

Rok dokončení práce: 2021

Počty znaků hlavního textu práce (včetně literatury, bez příloh)

Přímé citace: 3268

Ostatní text: 104 505

Celkový počet znaků: 107 773

Názvy souborů umístěných na doprovodném CD

Text práce ve formátu PDF: BP_Beránek

Další soubory: žádné

**Posudek vedoucího/opponenta bakalářské/diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: Vojtěch Beránek
 Obor studia: psychologie
 Název práce: Aspekty extremistického radikálního chování
 na internetu a jeho přesahy do reality
 Vedoucí/oponent* práce: doc. PhDr. Martin Soukup

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh):
 Počet stránek příloh:
 Počet titulů v seznamu literatury:

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Oborová přílehavost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

		2		
--	--	---	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

			3	
--	--	--	---	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

			3	
--	--	--	---	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

			3	
--	--	--	---	--

Využití výzkumných empirických metod

			3	
--	--	--	---	--

Využití praktických zkušeností

0				
---	--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

0				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

			3	
--	--	--	---	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

		2		
--	--	---	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Návaznost kapitol a subkapitol

			3	
--	--	--	---	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

			3	
--	--	--	---	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

			3	
--	--	--	---	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

--

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Především je nezbytné konstatovat, že práce nebyla řádně konzultována. Měl jsem se možnost obeznámit až s odevzdaným výsledkem. Proto se mi práce hodnotí obtížně, neboť má role vedoucího práce se omezila na jméno na titulním listě.

Autor nepochybně zvolil důležité téma, které se pokusil zpracovat v oblasti teoretické reflexe (rešerše odborné literatury) i v rámci vlastního výzkumu. Teoretické pasáže práce obsahují velmi hutné momenty, současně však autor neorganicky přeskakuje z jednoho tématu na jiné. Očekával bych, že v teoretické části práce provede operacionalizaci klíčových konceptů, jak s nimi bude zacházet (uplatňovat je) v rámci vlastního výzkumu. To však autor neučinil.

Práce zcela selhává v empirické části. Autor žádným způsobem nevyjasnil metodologická východiska svého přístupu, nijak neupřesnil analytický postup. Spíše to celé působí dojmem nahodile získaných informací v diskuzních fórech. Upozorňuji, že v současnosti existuje v oblasti mediálních studií celá řada postupů pro obsahové analýzy, které by se přímo nabízely pro toto téma v kombinaci s psychologickými koncepty, s nimiž je autor evidentně obeznámený. Celkový dojem z práce: nepochybně je to práce se značným potenciálem, chybí jí však jasné vymezení teoretických a metodologických východisek.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: nenavrhuji žádnou klasifikaci, nechávám na posouzení komisi

Datum, podpis:

**Posudek oponenta bakalářské práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: Vojtěch Beránek

Obor studia: psychologie

Název práce: **Aspekty extremistického radikálního chování na internetu a jeho přesahy do reality**

oponent práce: doc. PhDr. Jaroslav Koťa

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 56

Počet stránek příloh: 518 příloh na nečíslovaných stránkách!

Počet titulů v seznamu literatury: cca 77

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

		2		
--	--	---	--	--

Oborová přiléhavost tématu

		2		
--	--	---	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

		2		
--	--	---	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

		2		
--	--	---	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

		2		
--	--	---	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

0				
---	--	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

0				
---	--	--	--	--

Využití praktických zkušeností

0				
---	--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešení problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

0				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

		2		
--	--	---	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	1			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Návaznost kapitol a subkapitol

	1			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

		2		
--	--	---	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty apod.)

		2		
--	--	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Patří výroky obsahující xenofobní nebo genderové výpady mezi projevy radikalismu či extremismu?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Diplomant předložil k posouzení práci, která se věnuje radikalismu a extremismu na sociálních sítích. První kapitola je věnována vymezení klíčových pojmů. Druhá je pokusem o popis psychologických aspektů radikálního a extrémního chování; jde o kompilaci literárních pramenů, které ale popisují uvedené formy chování příliš obecně, místy ne zcela přesvědčivě. Třetí kapitola je zasvěcena radikálním podobám pravicového a levicového extremismu v 21. století a jejich projevy na sociálních sítích. Praktická část má název „Praktické podklady k teoretické práci“, teorie však předchází praktickou část – a následně prolíná i touto částí práce. V této části práce jsou zajímavé ukázky z internetových sítí jak v anglosaském prostředí, tak na českém facebooku. Autor popsal odlišnosti organizovaných skupin v zahraničí a fluidní ráz české on-line komunikace.

Připomínky: autor mohl věnovat větší péči formulacím při definování: např na s.10 – radikalizace... vlivem radikalismu... radikalizace je pohyb směrem k radikálnějšímu pohledu na svět... atd., což jsou formulace točící se v kruhu. V textu se objevují věty typu který... který.. apod., i když rukopis má provedenu dobrou korekturu. Přílohy nemají číslované stránky. Je také otázkou, zda autor neměl věnovat vyšší pozornost překladu anglické terminologie do češtiny, nezahlcovat češtinu další kolekcí anglických výrazů. Také pasáže o ideologii jsou v práci nadbytečné z více důvodů. Jednak nejsou vhodně provázány s probíranou problematikou, dále je pojetí ideologie vymezeno vágně, nepřesně a míjí se s její podstatou. Práce přináší zajímavá zjištění, z nichž mnohá jsou spíše sociologicky a politologicky relevantní, než aby obohacovala psychologické poznání (viz k tomu i závěry práce). Kapitola diskuse je spíše rozbořením předchozího textu než skutečnou diskusí; lépe by ji slušel název Shrnutí apod.

Celkové hodnocení: autor se chopil nekonvenčního téma; přínos textu je spíše v jednotlivých postřezích a vhladech do dané problematiky, než v ucelené náhledu a jak autor konstatuje v závěru, práce je spíše výzvou k dalšímu výzkumu on-line skupin a extremistickým a radikalizujícím tendencím, které se v nich mohou objevovat.

Doporučení k obhajobě: doporučuji*

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

Datum, podpis: doc. PhDr. Jaroslav Koťa

